JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

DRAGUTIN KNIEWALD

Najstariji inventari zagrebačke katedrale

ZAGREB

1951

12676

Poklon od pisca

Poseban otisak iz 43. knjige Starina

DRAGUTIN KNIEWALD

Najstariji inventari zagrebačke katedrale

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
ZAGREB 1951.

DRAGUTIN KNIEWALD

NAJSTARIJI INVENTARI ZAGREBAČKE KATEDRALE

Dosad se mislilo, da su najstariji sačuvani inventari zagrebačke katedrale oni, što ih je u Starinama XIII. 118—149 i kasnije u Povjesnim Spomenicima grada Zagreba XI. 1905. 125—177 objelodanio I. K. Tkalčić. Budući da jednom i drugom od tih inventara nedostaje početak, nije ni jedan od njih potpun. U njima nije označeno vrijeme, kad su sastavljeni, ni tko ih je sastavio. Oba su inventara veoma slična. Jedan je nešto stariji, a drugi nešto mlađi. Stariji inventar nazvao je Tkalčić inventar A, a mlađemu je dao oznaku B. U Starinama XIII. 119/120 stavlja Tkalčić inventar A u drugu polovicu 14. st., ili točnije: između g. 1356. i 1387., a inventar B između g. 1421. i 1425. Ni jedno od tih datiranja nije točno. U Povjesnim Spomenicima XI. 125 donosi Tkalčić tekst inventara A pod naslovom: »Inventarium cathedralis ecclesie zagrabiensis scriptum ad finem saec. XIV.«. Međutim u Uvodu na str. XX. napominje Tkalčić (bez obrazloženja), da inventar A pripada u prvu desetinu 15. st. Ta ispravna napomena izbjegla je gotovo svima, koji su se služili Tkalčićevim podacima o inventarima zagrebačke katedrale. To se desilo po svoj prilici zato, što je ta konstatacija izrečena nekako usput i bez obrazloženja. Zato je ostala sakrivena, i inventar A općenito se stavlja potkraj 14. st. (1356—1387). U stvari je, kako ćemo vidjeti, inventar A sastavljen u drugoj polovici prve desetine 15. st. Inventar B sastavljen je približno u ono doba, kako to nagađa Tkalčić, ali ne između 1421. i 1425. g., kako to on misli, nego između 1426. i 1433. godine.

Nedavno je u nadbiskupskom arhivu u Zagrebu pronađen inventar zagrebačke katedrale iz 1394. godine. Taj je inventar stariji od inventara A, pa je prema tome najstariji dosad pronađeni inventar zagrebačke katedrale. Isto je tako nedavno pronađen i nastavak krnjeg inventara iz 1474. g., što ga je I. Tkalčić objelodanio u Povjesnim Spomenicima grada Zagreba XI. 178—181. Mi ovdje donosimo tekst novopronađenih inventara i točnije datiramo inventare A i B.

Redosljed najstarijih inventara zagrebačke katedrale, za koje dosad znamo, jest ovaj:

1. Inventar, što ga je dao sastaviti zagrebački biskup Pavao Horvat (1379—1386). Spominje ga inventar iz 1394. g. kao *Inventarium antiquum*. Tekst dosad nepoznat.

2. Inventar, što ga je sastavio kustos Blaž u ožujku 1394. g. Izvornik se čuva u nadbiskupskom arhivu u Zagrebu. Tekst objelodanjujemo ovdje na 57. strani.[1]

Inventar iz 1394. g. pisan je na papiru veličine 27,7×110 mm. U današnjem stanju ima u svemu 24 ispisane strane, koje su po sredini sašivene u mali sveščić bez omotnog lista. Na str. 3/4, 5/6 i 13/4 nalazi se vodeni znak, koji predstavlja okomito položen štap s kružnicom u srcdini i šesterokrakom zvijezdom na dnu i na vrhu. Tekst je uglavnom dobro sačuvan. Čitav je inventar na dnu izgrižen od vlage, pa se ne može znati, što je bilo napisano u najdonjem retku, jer papira tu više nema. Taj je inventar 17. ožujka 1394. sastavio kustos zagrebačke katedrale Blaž, kako to on sam ističe na početku inventara. Kustos Blaž sastavio je taj inventar na temelju pojedinačnog pregledavanja onih predmeta, koji su se nalazili u sakristiji katedrale. Pritom se služio starijim inventarom, što ga često spominje kao *Inuentarium antiquum*. Kustos Blaž poziva se na taj stariji inventar osobito onda, kad želi istaći promjenu, koju je opazio na pojedinim predmetima prema podacima u prijašnjem inventaru (»iuxta antiquum Inuentarium«), ili opet kad odnosnog predmeta nije našao u starijem inventaru (»extra antiquum Inuentarium«). Taj je stariji inventar dao sastaviti zagrebački biskup Pavao Horvat (1379—1386), kako to spominje kustos Blaž u uvodu svoga inventara. Bilježnik zagrebačkog biskupa Ivana (1386—?), Ivan Lanceloti povjerio je kustosu Blažu zadaću, da pregleda one predmete, nad kojima je kao kustos imao voditi brigu, i da sastavi popis tih predmeta na temelju inventara, što ga je dao sastaviti biskup Pavao. Sve to doznajemo iz uvodnog stavka samog inventara kustosa Blaža. Nakon toga navodi Blaž liturgijsko posuđe, ruho, pontifikalne insignije, križeve, moćnike i knjige, koje su se nalazile u sakristiji zagrebačke katedrale, kad je Blaž sastavljao svoj inventar. Čini se, da i tom inventaru nedostaje završetak. Naročito je važan ovaj inventar, što je datiran: »Anno domini millesimo tercentesimo nonagesimo quarto Indictione secunda die vero decima septima marcij«. Svojim početkom ispunjava taj inventar prazninu krnjih inventara A i B, kojima nedostaje početak.

3. Inventar A sastavljen je između g. 1406. i 1410. Izvornik je pohranjen u hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu.[2] Tekst je objelodanio I. K. Tkalčić u Starinama XIII. 122—144 i u Povjesnim Spomenicima grada Zagreba XI. 125—145.

Inventar A pretpostavlja i izrijekom spominje stariji inventar, koji je sastavljaču inventara A bio pri ruci, kad je sastavljao svoj inventar. Među svečanim plaštevima, zvanim c a p p a (današnji pluvijal), spominje inventar A 127/6 »tres cappe de veluto piloso rubei coloris, que sunt facte de quatuor cappis propter antiquitatem ipsarum, prout in antiquo inventario continetur«. U inventaru iz g. 1394. čitamo doista na 8. str. pod našim brojem 51: »Item quatuor cappe de veluto seu exameto piloso rubei coloris habentes singula aurifrisia, antique, v alde dilacerate«. Nakon sastava inventara iz 1394. g., a prije sastava inventara A (1406—1410), izrađena su od ova četiri stara pluvijala tri, kako je to bilo istaknuto već u inventaru, koji je sastavljen neposredno prije inventara A. U inventaru B (1426—1433) ne spominju se više ova tri plašta, izrađena od predašnja četiri, jer su očito već bili odviše trošni, pa su bili odbačeni, i nije se smatralo, da su spomena vrijedni. Takvih primjera ima više. Oni pokazuju, kako inventar A neposredno zavisi od jednog inventara, koji je bio nešto mlađi od inventara iz g. 1394.

Prema Tkalčićevim izvodima u Starinama XIII. 119/120 bio bi inventar A pisan između g. 1356. i 1387. U stvari je taj inventar pisan između g. 1406. i 1410.

Kao *terminus ante quem non* uzeo je Tkalčić 1356. g., jer se u inventaru A 127/3 spominje plašt, što ga je darovao *dominus condam Nicolaus episcopus*. Zagrebački biskup Nikola I. (1350—1356) postao je g. 1356. kaločkim nadbiskupom, pa Tkalčić misli, da se riječ *condam* odnosi na prijelaz biskupa Nikole iz Zagreba u Kaloču, i zato stavlja 1356. g. kao *terminus ante quem non*. Međutim riječ *condam* znači, da je onaj na koga se ta riječ odnosi, mrtav. Inventar A pisan je dakle iza smrti biskupa Nikole, a ne nakon toga, što je Nikola postao nadbiskupom u Kaloči, jer bi u tom slučaju u inventaru stajalo: »dominus Nicolaus olim episcopus zagrabiensis«, kako to kaže isti inventar A 137/1 za varadinskog biskupa Eberharda: »dominus Eberhardus olim episcopus zagrabiensis«. Eberhard je bio zagrebački biskup dva puta. Najprije 1394—1406. g. Tada je imenovan varadinskim biskupom, a g. 1410. ponovo je postao biskupom u Zagrebu, te je to ostao do svoje smrti 1419. g. Inventar A pisan je dakle za Eberhardova života, jer kad spominje pokoine, onda kaže: »bone memorie« ili »condam«.[3] To znači, da je Eberhard, kad je pisan inventar A, bio na životu, ali nije više bio zagrebački biskup. *Terminus ante quem non* za sastav inventara A jest dakle godina 1406., kad je Eberhard postao varadinskim biskupom.

Kao *terminus post quem non* uzimlje Tkalčić za inventar A siječanj 1387. g., jer se u tom inventaru spominje, da je »domina regina senior« darovala plašt od damasta A 127/2. Tkalčić pretpostavlja, da je tu riječ o Jelisavi, udovi iza Ludovika I., koja je ubijena g. 1387. g. u Novigradu na moru. Međutim se i u kasnijem inventaru B 150/2 veli, upravo kao i u inventaru A, da je taj plašt darovala *domina regina senior*. Kao što je dakle ova bilješka o donatoru toga plašta u inventar mehanički preuzeta iz starijeg inventara A, tako je ta bilješka i u inventar A mogla biti preuzeta iz jednog još starijeg inventara. I doista navodi inventar iz 1394. g. na 7. str. pod našim brojem 46 taj isti plašt s dodatkom, da ga je darovala kraljica-mati, t. j., kako izrijekom veli sam inventar iz g. 1394., *domina regina senior, puta mater domini lodovici regis*. Prema tome ne radi se ovdje o Jelisavi Kotromanićki, udovi kralja Ludovika Velikog (1342—1382), koja je g. 1387. ubijena u Novigradu na moru, nego o majci Jelisavina muža Ludovika Velikog, a ženi Karla I. (1301—1342). Ta je bilješka i u inventar iz g. 1394. mehanički preuzeta iz starijeg inventara, koji se češće navodi u inventaru iz g. 1394. Iz svega izlazi, da 1387. g.

ne možemo uzeti kao *terminus post quem non* za inventar A. *Terminus post quem non* za inventar A možemo posve točno ustanoviti iz već spomenutog navoda u inventaru A 137/1, da je »dominus Eberhardus olim episcopus zagrabiensis« darovao katedrali jedan brevijar. Eberhard je bio zagrebački biskup g. 1397.—1406. Tada je imenovan varadinskim biskupom, a g. 1410. postao je opet biskupom u Zagrebu, te je to ostao do svoje smrti g. 1419. Budući da inventar A Eberharda zove »olim episcopus zagrabiensis«, valja zaključiti, da je inventar A pisan u doba, kad Eberhard nije više bio zagrebački biskup, ali je još bio na životu. Inventar A pisan je dakle između g. 1406. i 1410., kad je Eberhard ponovno postao zagrebačkim biskupom.

Prema tomu nisu doduše točni Tkalčićevi izvodi u Starinama XIII. 119/120 o vremenu, kad je nastao inventar A, ali je točno ono, što je Tkalčić, ako i bez obrazloženja, rekao u Povjesnim Spomenicima XI. str. XX., naime, da je inventar A nastao u prvoj desetini 15. st., ili točnije: između g. 1406. i 1410. godine.

4. Inventar B sastavljen je između g. 1426. i 1433. Izvornik je pohranjen u hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu.[4] Tekst je objelodanio I. K. Tkalčić u Starinama XIII. 120—149 i u Povjesnim Spomenicima grada Zagreba XI. 146—177.

Za inventar B kaže Tkalčić u Starinama XIII. 119/120, da je pisan prije g. 1426., jer se iz kasnije marginalne bilješke razabire, da je *liber decretorum* 30. rujna 1426. posuđen kalničkom arhiđakonu Stjepanu. Međutim u inventaru B 169/4 nema te bilješke. Ona se nalazi u inventaru A 144/3. U Starinama XIII. 142 datira Tkalčić ovu bilješku: »Anno Domini MCCCCXXVI«, a u Povjesnim Spomenicima XI. 144: »anno Domini MCCCCXXV«. Potražio sam to mjesto u izvorniku, koji se nalazi u hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, pa sam ustanovio, da je točan prijepis u Starinama XIII. 142: »Anno Domini MCCCCXXVI«. Isto sam tako ustanovio, da se ta bilješka nalazi samo u inventaru A, upravo onako, kako ju je donio Tkalčić u Starinama i u Povjesnim Spomenicima. U inventaru B 169/4 zabilježen je *Decretum*, koji je 30. IX. 1426. posuđen kalničkom arhiđakonu Stjepanu, bez te primjedbe. To znači da je arhiđakon Stjepan vratio posuđeni *Decretum* prije, no što je pisan inventar B. Prema tome inventar B nije pisan prije, nego iza 1426. godine.

Budući da inventar B 152/1 navodi kazulu od crvenoga baršuna, koju je darovao *dominus Johannes episcopus modernus*, moramo zaključiti, da je inventar B pisan za biskupovanja Ivana Rudolfi (1421.—1433.). Uzmemo li u obzir, da je *terminus ante quem non* za inventar B 1426. g., tada valja ovaj inventar datirati između godine 1426. i 1433.

Inventar B može se smatrati samo kao nova redakcija inventara A, koji je neko dvadeset godina stariji od inventara B.

5. Inventar, što ga je u prosincu g. 1474. dao sastaviti biskup Osvald, objelodanio je djelomice I. K. Tkalčić u Povjesnim Spomenicima grada Zagreba XI. 178—181 prema krnjem izvorniku, koji je pohranjen u hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu.[5] Nastavak teksta toga krnjeg inventara objelodanjujem u ovom radu prema izvorniku, koji se nalazi u nadbiskupskom arhivu u Zagrebu. Još uvijek nije pronađen onaj dio ovog inventara, u kojem se navode paramenti i knjige.

Inventari A i B nemaju početka, a inventar A valjda ni svršetka. Oba ova inventara počinju nabrajanjem crkvenih dragocjenosti. Iza toga se navodi liturgijsko ruho i knjige. Onaj dio inventara, gdje su bili ubilježeni kaleži, ciboriji i slični predmeti, nedostaje u oba inventara, jer im je početak krnj. Nedostatak popisa liturgijskog posuđa u inventarima A i B u njihovu današnjem stanju u neku je ruku dosad nadoknađivao inventar iz 1474. g. Onaj dio ovog inventara, što ga je objelodanio Tkalčić, obuhvaća u svemu 29 brojeva, od toga 23 kaleža u 20 stavaka. U natpisu se toga inventara kaže, da je to popis liturgijskog posuđa i odijela i knjiga stolne crkve: »inventarium . . . de rebus et bonis mobilibus, videlicet: reliquiis in auro et argento positis, et aliis vasis argenteis et non argenteis, libris ac paramentis inventis in sacristia et thesauraria ecclesie Zagrabiensis.« Onaj dio toga inventara, koji je bio poznat Tkalčiću, ne donosi ni liturgijskog ruha ni knjiga, a od liturgijskog posuđa navodi uglavnom samo kaleže. Taj se krnji inventar, kako ga je objelodanio Tkalčić, prekida time, što navodi dvije srebrne nepozlaćene ampule. Tu se nastavlja novopronađeni nastavak ovog inventara, i navodi se različita liturgijska srebrnina, a onda se prelazi na *Inuentarium Sanctissimarum reliquiarum in auro et argento positarum*, upravo kako to veli uvod inventara iz g. 1474. Uza sve to ostao je inventar iz 1474. g. još i dalje krnj, jer se dosad nije pronašao onaj dio, u kojem se navode paramenti i knjige.

Novopronađeni nastavak inventara iz 1474. g. pisan je gotikom na papiru 295×215 mm. Papir ima vodeni znak, koji predstavlja vagu u krugu. Sličan, ali ne sasvim jednak vodeni znak ima i papir onoga dijela toga inventara, što ga je objelodanio Tkalčić. Pismo je isto u oba dijela. Novopronađeni fragmenat toga inventara sastoji se od 2 arka. Ispisane su samo prve 3 strane, i to dvije potpuno, a treća samo do polovice, dok je ostalih 5 strana ostalo neispisano. I ovaj dio inventara iz 1474. g. imade marginalne bilješke, kao i početak, što ga je objelodanio Tkalčić. Mi smo te marginalne bilješke stavili u zagrade i tiskali kurzivom.

Poput ostalih navedenih inventara spominje i inventar iz g. 1474. na više mjesta stariji inventar. Tako na pr. 1474. 180/7 i 8 navodi nove kaleže, koji su izrađeni od šest starih, *prout in antiquo regestro continetur*. Inventarima A i B u njihovu današnjem stanju nedostaje onaj dio, koji govori o kaležima. Stoga ne možemo taj navod porediti s podacima iz A i B. Iz inventara 1394/2. razabiramo, da je g. 1394. postojao samo jedan slomljeni kalež. Kasnije ih je slomljeno i oštećeno još pet, tako da su u 15. st. od šest starih kaleža načinjena četiri nova. U onom dijelu, koji je dosad bio nepoznat, spominje inventar 1474. dva biskupska štapa. Pod (našim) brojem 10. spominje srebrni štap 1394/12, što ga je Ivan Rudolfi (1421—1433) dao obnoviti *in formam maiorem et meliorem* dodavši mu zlata i srebra. Nasuprot je štap od slonove kosti 1394/13 prema inventaru 1474/11 potpuno slomljen, i s njega je nestalo dosta srebra. Po svemu se

čini, da je štap 1474/11 bio nesamo stariji, nego i umjetnički vredniji od štapa 1474/10, jer je po svoj prilici bio izrezbaren. Ali sastavljači inventara više su cijenili materijalnu i upotrebnu (praktičnu) vrijednost rizničkih predmeta od njihove umjetničke vrijednosti. Tako veli na pr. kustos Blaž, da su dependencije mitre 1394/5 *mirifici operis*, ali uza sve to zove mitru 1394/4 *maior et melior infula*, jer je količinom dragog kamenja, dakle čisto materijalnom vrijednošću, nadmašivala mitru s dependencijama *mirifici operis* 1394/5. Slično je i štap 1394/12 (1474/10) *maior et melior* od štapa 1394/13 (1474/11), jer je štap 1394/12 izrađen od najčišćeg srebra, a k tomu još i pozlaćen. Čitava je vrijednost štapa 1394/13 prema inventarima iz 1394. i 1474. g. samo još u tomu, što je i na njemu još uvijek neka količina srebra. Slično procjenjuje kustos Blaž kao sastavljač inventara iz g. 1394. i vrijednost ostalih rizničkih predmeta. On ističe dragocjeni materijal, od kojega su izrađeni ili kojim su urešeni riznički predmeti: zlato, srebro, bjelokost, drago kamenje, svilu, baršun, a za umjetničku stranu tih predmeta manje mari. Zato su njegovi podaci o umjetničkoj strani rizničkih predmeta veoma oskudni. Tako je postupao i njegov prethodnik, kad je sastavljao stariji inventar, što ga spominje Blaž. Tako su obično postupali i oni, koji su kasnije sastavljali inventare zagrebačke katedrale. Stoga dosad poznati inventari iz 14. i 15. st., uza sve obilje pojedinačnih podataka o rizničkim predmetima, daju dosta oskudnu sliku o umjetničkoj vrijednosti riznice zagrebačke katedrale kao cjeline. Imajući pred očima tadašnji ukus možemo ipak držati, da je obično onaj predmet, koji je bio naročito ukrašen zlatom, srebrom, draguljima i skupocjenim tkaninama, imao i osobitu umjetničku vrijednost.

U inventaru iz g. 1394. s umjetničkog su gledišta pažnje vrijedni kaleži pod br. 1., 2b, 2i, 2k, 3a, 3c; infule pod br. 4. i 5.; posuda za blagoslovenu vodu pod br. 11.; biskupski štapovi pod br. 12. i 13.; kadionice pod br. 14.—16.; srebrne zdjele pod br. 17.; kazule pod br. 18.—26., 30. i 43.; plaštevi pod br. 45.—49. i 56.; antependiji pod br. 60.—63. i 65.—67.; humerali pod br. 77.—79.; stole pod br. 80.; *tece corporalium* pod br. 84.; relikvijariji pod br. 90.—94., 106., 107. i 112.; *plenaria* (t. j. neke vrste malih retabla) pod br. 97.—100.; *monile* pod 102.; *pectorale* pod br. 103.; ampule pod br. 109.; srebrni lik sv. Mihajla pod br. 110.; evanđelistar pod br. 96 i benedikcional pod br. 101.

Popis knjiga u inventaru iz g. 1394. nije doduše potpun, jer mu nedostaje završetak, no ipak možemo prema njemu sebi predočiti približnu sliku, kako je uglavnom bila sastavljena knjižnica zagrebačke katedrale na kraju 14. st. Prema inventarima A i B možemo tu sliku upotpuniti za prvu polovicu 15. st. Osnovicu knjižnice zagrebačke katedrale činile su juridičke, biblijske, liturgijske, filozofijske i teološke knjige. U inventaru A i B opaža se jak porast t. zv. Sumâ i liturgijskih priručnika, a broj juridičkih knjiga u inventaru A prema inventaru iz g. 1394. osjetljivo pada, da se u inventaru B opet podigne. To se jednim dijelom može možda protumačiti time, što su g. 1396. grički građani navalili na Kaptol

i odnijeli sa sobom mnogo vrijednih knjiga.[6] Osim toga inventar A nije krnj samo na svom početku, nego i na kraju.

Posljednja juridička knjiga, što je navodi inventar A 145/11. jest *Summa in jure canonico de littera antiqua*, istovetna sa Sumom B 171/4. U juridičkom odsjeku inventara B dolazi još 12 knjiga, kojih nema u inventaru A, ali se neke od njih nalaze u inventaru iz g. 1394., kao na pr. institucije prava B 172/1. ili 2. pod br. 181/1394. i *ordo iudiciarius* B 171/b. pod br. 186/1394. Tada dolaze u inventaru B *libri sermocinales*, kojih nema u inventaru A, a inventar iz 1394. g. pod br. 196.—201. navodi šest propovjedničkih knjiga *(liber sermonum)*. Jedva se može pretpostaviti, da dvanaestak godina kasnije, kad je bio sastavljen inventar A, u knjižnici zagrebačke katedrale nije bilo više ni jedne od tih knjiga, pa da se dvadeset godina kasnije u inventaru pojavi jedanaest takvih knjiga u posebnom odsjeku: »Sequuntur libri sermocinales«. Već je prva propovjednička knjiga, što je navodi inventar B 172/1., istovetna s propovijedima rouenskog biskupa Petra 1394/197. U prvotnom je dakle stanju inventara A nakon Sume *in iure canonico de littera antiqua*, kojom se danas završuje krnji inventar A, dolazio nastavak popisa juridičkih knjiga, a tada i popis knjiga propovjedničkog značaja. U inventaru B zabilježeni su nakon propovjedničkih knjiga *libri medicinales* i onda još *libri arcium et eciam aliqui medicinales*. Ni jednih ni drugih nema ni u inventaru A ni u inventaru iz g. 1394. Ne možemo doduše tvrditi, da su inventari A i 1394. u svom prvotnom sastavku na kraju imali popis medicinskih i prirodoslovnih knjiga, ali je to vjerojatno. Većina medicinskih knjiga u inventaru B pripada u 13. i 14. st., a pojedine su pisane i prije, pa su te knjige u 15. st. bile već zastarjele.[7] Teško je zamisliti, da bi tek u 15. st. došle u Zagreb. Bilo bi, naprotiv, razumljivo, da su u Zagreb donesene iz južne Francuske u prvoj polovini 14. st., a neke od njih možda i prije.[8]

Poredbena analiza najstarijih dosad pronađenih inventara zagrebačke katedrale dovodi nas dakle do zaključka, da ni jedan od spomenutih inventara nije do nas došao potpun. Inventaru iz 1394. g. nedostaje završetak. Inventar A, sastavljen g. 1406.—1410., nema ni početka ni završetka. Inventaru B, sastavljenom g. 1426.—1433., nedostaje početak. Od inventara iz 1474. g. bio je dosad poznat samo početak. Mi ovdje objelodanjujemo nastavak ovog inventara, ali taj inventar ostaje i dalje krnj, jer nema završetka. Uza sve to možemo poređivanjem približno rekonstruirati one dijelove najstarijih inventara, koji dosad nisu pronađeni.[9] Osim toga možemo poređivanjem podataka u spomenutim inventarima s rizničkim predmetima, koji su se do danas sačuvali u riznici zagrebačke katedrale, kao i s knjigama u metropolitanskoj knjižnici, ustanoviti istovetnost pojedinih rizničkih predmeta i knjiga.

U riznici se pod br. 167. prema inventaru iz 1915. g. čuva crna kazula 1394/18., izrađena, kako kažu, od plašta sv. Ladislava. Zatim pod br. 13. zlatni križ 1394/92. u onom stanju, kako ga bilježi već inventar iz g. 1474. pod našim brojem 15. Bjelokosni plenarij, 1394/97., poznat

kao t. zv. diptih, došao je do nas lišen prvotnog dragocjenog okvira. Inventar iz 1915. g. bilježi ga pod br. 22. S plenarija 1394/98. otpao je prvotni email, i tako ga bilježi inventar iz 1915. g. pod br. 26. Relikviju sv. Ladislava 1394/91. bilježi inventar iz g. 1915. pod br. 8., a tobožnji prst sv. Ivana Krstitelja 1394/107. pod br. 16., ali oprema im je drugačija, nego je bila g. 1394.

U metropolitanskoj se knjižnici pod signaturom MR 89 čuva benedikcional 1394/101., ali bez srebrnog ukrasa na koricama i uopće bez korica. Pod br. 226. i 227. bilježi inventar iz 1394. g. sakramentarij sv. Margarete MR 126 i t. zv. *missale antiquissimum* MR 165, zapravo pontifikalni obrednik đurskog biskupa Hartwirga, što ga je zajedno s benedikcionalom MR 89, sakramentarijem MR 126 i drugim obrednim knjigama sa sobom donio u Zagreb prvi zagrebački biskup Duh oko g. 1094. Te knjige sačinjavaju osnovicu, na kojoj je izgrađen stari zagrebački obred, različit od rimskoga, a povezan sa starim galikanskim obredom u Rouenu i Saint-Wandrille (Fontenelle). Jedanaestom stoljeću pripada i pasional 1394/177., koji danas u metropolitanskoj knjižnici nosi signaturu MR 164. Taj je pasional kasnije, ne znamo ni kada ni kako, iz Splita donesen u Zagreb. N. Z. Radonove biblije, pisane oko g. 800. u Saint-Vaast d'Arras, kao ni evanđelistarija MR 153 iz 11. st., nisam mogao pronaći u inventaru iz 1394. g. po svoj prilici zato, što je taj inventar krnj upravo u onom dijelu, gdje navodi popis knjiga. *Liber decretalium antiquus* 1394/123. istovetan je s Dekretalima Grgura IX. MR 61, a *Liber sexti et Clementinarum* 1394/124. s konstitucijama Klementa V. MR 99. Bogato minijaturama ukrašeni *liber sentenciarum in magno volumine* 1394/157. čuva se u Metropolitani pod signaturom MR 11. *Liber Isidori etimologiarum* 1394/160. nosi metropolitansku signaturu MR 68, a *liber Istorie Romanorum* 1394/184. nosi u Metropolitani signaturu UR 59. *Liber questionum* 1394/192. istovetan je s metropolitanskim kodeksom MR 146 iz 13 st., u kom je ispisana *Summa Rainerii contra catharos*. Sustavnim uspoređivanjem metropolitanskih kodeksa s podacima o knjigama u inventaru iz g. 1394. moći će se po svoj prilici utvrditi istovetnost još i drugih metropolitanskih kodeksa s knjigama koje su zabilježene u inventaru iz 1394. g., kao što je već ustanovljena istovetnost brojnih metropolitanskih kodeksa s knjigama, koje su zabilježene u inventarima A i B. (Isp. osobito: dr. Franjo Fancev, Odjeljak kulturno-historijske izložbe grada Zagreba u zgradi Sveučilišne knjižnice, Katalog kulturno-historijske izložbe grada Zagreba 1925, 113—123. — Dr. Dragutin Kniewald, Zagrebački liturgijski kodeksi 11.—15. st., Croatia Sacra 1940. XIX. 1—128. — Antun Markov, Katalog metropolitanskih rijetkosti, Kulturnopovjesni Zbornik I. 505—550). Nije, dakle, točno, kad Dom Germain Morin u svom (inače zanimljivom i važnom) sastavku *Manuscrits Liturgiques Hongrois de XIe et XIIe Siécles* u *Jahrbuch für Liturgiewissenschaft*, Münster 1926. VI. 54. veli, da je najveći dio kodeksa, koji sačinjavaju najdragocjeniji dio metropolitanske knjižnice u Zagrebu, »jedan zagrebački učeni crkvenjak 18. st. pokupio po Italiji i Madžarskoj«. Dom

Morin je očito u Zagrebu nešto čuo o tomu, da je biskup Mikulić (1688—1694) osnovao metropolitansku knjižnicu i kupio Valvazorovu knjižnicu, pa je najdragocjeniji inventar Metropolitane sveo na to, da je dospio u Zagreb kupnjom u 18. st. Povjesni podaci o osnutku Metropolitane, kako su ih iznijeli Ljudevit Ivančan (*Croatia Sacra* 1932. 216—219) i Antun Markov (Metropolitanska knjižnica, Kulturno-povjesni Zbornik, Zagreb 1944. 493—505.), i poredba još sačuvanih zagrebačkih kodeksa iz srednjega vijeka, kako su je proveli osobito dr. Fancev i dr. Kniewald, najbolje dokazuju istovetnost brojnih metropolitanskih kodeksa s knjigama, koje su zabilježene u inventarima zagrebačke katedrale 14. i 15. st. Mnoge su od tih knjiga bile u Zagrebu i prije, a neke su, kao na pr. MR 89, MR 126, MR 153, MR 165, u Zagreb donesene još na kraju 11. st.

INVENTAR ZAGREBAČKE KATEDRALE OD 17. III. 1394.

(1) In xpi nomine eiusque matris virginis gloriose Amen. Anno domini millesimo tercentesimo nonagesimo quarto, Indictione secunda, die vero decima septima martij, honorabilis vir dominus Blasius custos et canonicus zagrabiensis volens satisfacere mandato sibi facto per honorabilem virum dominum Johannem Lanceloti predicte zagrabiensis et waciensis ecclesiarum canonicum ac notarium reuerendissimi in xpo patris et domini Johannis episcopi loci zagrabiensis preassumpti, ab ipso domino episcopo speciale mandatum super infrascriptis habentem vt thesaurum ecclesie, res et bona que manibus suis haberet ratione custodie sue juxta Inuentarium alias factum per dominum paulum condam episcopum zagrabiensem et capitulum eiusdem ecclesie sibi in sacristia ipsius ecclesie zagrabiensis repositare deberet et ea seu eas que uel quas in ipsam sacristiam fuissent et essent extra dictum Inuentarium importata, data et assignata Inuentarioque prefato producto sigillato sigillo dicti domini pauli infrascriptas res in presencia dictorum, domini vicarij et capituli hoc ordine representauit:

1. Inprimis autem et ante omnia repertus extitit vnus calix aureus in pede seu in parte inferiori, lapidibus preciosis impositis ordinatus qui sunt numero duodecim, de quibus sunt quatuor saphiri, quatuor smaragdij et quatuor rubini. Ipse uero calix ponderat tres marcas et sex pondera vulgariter nezyk dicta.[10]

2. Item sunt reperti calices argentei numero tredecim de quibus:

a. est vnus fractus per medium,

b. et alius est tam in superiori quam in inferiori parte cum bonis lapidibus et perlis condecoratus ornatus quorum vnus visu maior ponderat tres marcas et sex pondera vulgariter nezyk dicta,

c. Alius ponderat tres marcas minus sex ponderibus,

d. Tercius ponderat tres marcas minus duodecim ponderibus,

e. Quartus ponderat tres marcas minus duodecim ponderibus,

f. Quintus ponderat tres marcas . . .

(2) g. Septimus ponderat habens quatuor smaldos in pede et sex in pomo, vnam marcam et quindecim nezyk,

h. Octauus ponderat vnam marcam et quatuor nezyk,

i. Nonus ponderat in pomo cum sex smaldis vnam marcam cum media minus sex nezyk,

j. Decimus, qui est ponixius, cum argento desuper in pede, in pede quibusdam lapidibus videlicet tribus zaphiris quatuor granatis orientalibus et sex turquisis ac perlis magnis in locis necessariis inpositis ordinatus et ponderat duas marcas cum media et sex pondera.[11]

k. Vndecimus ponderat tres marcas minus tribus ponderibus cum perlis et lapidibus infra declarandum auro puro inpositis tam in supremitate quam in inferiori pulcro opere peractus, cui deficit vna tabula auri et lapidum, lapides uero sunt numero quadraginta duo diuersi generis et coloris. Ita uidelicet quod in superiori parte sunt due tabule et inferiori tres de auro, quarum quelibet continet septem lapides predictos et ea que deficit tabula similiter continet septem lapides vt supra.[12]

1. Duodecimus qui est in pignore apud relictam luce Bonioli[13] et ponderat.

3. Item extra antiquum Inuentarium sunt inuenti tres calices expostea inportati:

a. primus qui habet in pede sex smaldos in pomo vero octo smaldos et extraquod pomo habet smaldos cum capitalibus que (!) ponderat duas marcas cum media et duos nezyk, datus per prepositum lanya dictum.

b. (secundus) vero calix cum quatuor smaldis . . . portatus de tragaria que (!) ponderat . . .

(3) c. tercius autem habens sex smaldos in pomo, legatus per Nicolaum Cathedralem archidiaconum filium frabri (!), qui ponderat vnam marcam cum media minus sex nezyk.

4. Preterea est reperta maior et melior infula cum lapidibus nominatim enumerandis et perlis maioribus et minoribus quasi sine numero preordinata et de auro purissimo contexta et fabricata, que continet in se lapides infra nominatos scilicet centum et duodecim rubinos, nonaginta nouem smaragdos et octoaginta quinque zaphiros. Sunt eciam in ipsa infula iuxta antiquum Inuentarium septem loca lapidum et de primo inuenta sunt alia duo loca lapidum cum cetis (!) fracturis, quorum videlicet septem locorum predictorum lapides deficiunt, dictorum vero duorum locorum lapides cum tecis habentur.[14]

5. Item inuenta est vna alia infula facta de albo Chemeleto et circumferencijs earumdem tabularum lapidibus paruis puta smaragdis et granatis orientalibus (?) circumquaque inpositis decorata, que tabule maiores numero sunt triginta, parue vero viginti septem. Item due tabule in pendilibus eiusdem infule mirifici operis deaurate, quarum tabularum iam immediate nominatarum vna continet septem lapides, alia similiter septem, in qualibet earumdem deficit singulis vnus lapis, que scilicet infula est per dominum Johannem episcopum modernum facta ex alia infula minori

in antiquo Inuentario habita et conscripta cum perlis tunc ordinata a quibus lapidibus mixti(m) impositis.[15]

6. Item reperta sunt duo candelabra per totum extrinsecus deaurata ponderancia octo marcas . . . lignum habencia, quorum pars inferior . . .[16]

(4) 7. Item sunt reperta alia duo candelabra de puro argento que ponderant octo marcas minus duodecim ponderibus.[17]

8. Item inuenta sunt duo parua candelabra de cupro de nouo inportata.[18]

9. Item inuenta est vna situla de puro argento circulos omnes deauratos habens que ponderat septem marcas cum media.[19]

10. Item repertum est aspersorium eiusdem situle de puro argento factum quod ponderat vnam marcam et vnum fertonem.[20]

11. Item inuenta secunda situla in minore priore lapide zaphireij ponderans simul cum argento ipsi lapidi circumdato duas marcas et vnum fertonem.[21]

12. Item repertus est baculus pastoralis maior et melior de purissimo argento factus et quasi per omnia deauratus qui ponderat vndecim marcas.[22]

13. Item inuentus est alius baculus pastoralis de ebore antiquo confectus continens in iuncturis et in nodo partis superioris bonam quantitatem argenti deaurati.[23]

14. Item repertum est turribulum argenteum maius deauratum quod ponderat simul cum sua nauicula quatuor marcas cum media.[24]

15. Item repertum est aliud turribulum mediocre similiter deauratum quod cum sua nauicula ponderat tres marcas cum media et duo pondera.

16. Item tercium turribulum argenteum ponderans cum sua nauicula rupta duas marcas et nouem pondera nezyk dicta.

17. Item invente sunt due pelues de puro argento que ponderant quinque marcas cum media, in medio in supremitate et circumferencia quibusdam ciphus sculptus deaurate.

18. Item inuenta sunt ornamenta infra nominatim expressa et primo casula nigri coloris de palio sancti ladislai regis facta.[25]

19. (Item) casula (de) damasco nouo habens crucem . . . crucem . . .

(5) . . . aurifisium in ante et retro cum gemmis quibusdam lapidibus ornatam cum sua dalmatica et subtili qui lapides sunt in numero quinquaginta nouem ibidem reperti.[26]

20. Item casula rubea habens quasi habens aurifisium perlongum imagines sanctorum in se continendo cum gemmis et lapidibus quibusdam ordinata cum sua dalmatica et stricta, qui lapides sunt in numero quatuordecim inuenti.[27]

21. Item casula alba ornata cum gemmis seu perlis et laminibus cum sua dalmatica et stricta de quibus laminibus essent plura deperdita ex ipsa casula eo tunc cum apud dominam reginam fuisset ornanda.[28]

22. Item casula de cetenino per dominam reginam seniorem donata in aurifrisio in ante et retro optimis perlis adornata.[29]

23. Item casula viridi coloris cuius aurifisium aliquas imagines sanctorum continet, dyademata ipsarum imaginum et corone sunt gemmis seu perlis ornata, continens retro in parte superiori duos lapides videlicet vnum

Corniole sculptam, aliam ad instar saphiri nigri coloris, ab antea autem similiter in parte superiori alios duos lapides, est sola sine dalmatica et stricta.[30]

24. Item casula brunei coloris habens imagines leonum grifonum et auium cum auro textas, habens eciam aurifisium de retro cum perlis paruis subtile (!) opere ordinate, et est sola.[31]

25. Item casula de camoca habens aurifrisum in ante et retro continens in se ymagines domini nostri beate virginis sancti Johannis evangeliste, de retro in modum crucis et aliorum sanctorum, et est sola.

26. Item casula violati coloris habens in aurifisio inter scapulas de retro ymagines crucifixi et collateraliter imagines sanctorum Stephani et Emerici regum ac in antea continens imaginem beate marie virginis, quarum dyademata sunt perlis aliquibus, alijs deperditis, ordinata et habet dalmaticam et strictam satis ruptas.

27. Item casula alb(a) de exameto cum aurifisio per dominum . . . papam clementem data cum sua . . .[32]

(6) 28. Item casula rubea in veluto habens aurifrisium latum de retro et ante cum sua dalmatica et subtili.[33]

29. Item casula rubei coloris habens imagines grifonum, habens eciam aurifrisium ex utraque parte.[34]

30. Item vna dalmatica viridi coloris habens quasdam ymagines episcoporum in parte inferiori cum subscripcione propriorum nominum, et est sola.[35]

31. Item vna dalmatica de purpuro rubeo habens imagines aquilarum de auro contextis, habet eciam parte anteriori aurifrisium cum perlis ordinatum, et est sola.[36]

32. Item alia dalmatica de purpuro habens in paruis circulis singulos duos grifones subtili opere factos et aure contextos, et est sola.[37]

33. Item alia dalmatica in rubeo auro contexta continens in singulis circulis satis magnis singulos duos leones, que habet strictam suam in colore dissimilem videlicet varii coloris, habens quasi in similibus circulis imagines duarum auium paruarum.[38]

34. Item alia dalmatica albi coloris habens ex utraque parte deinferius quinque imagines diuersorum sanctorum cum auro factas.

35. Item dalmatica et stricta brunei coloris pro episcopo ordinata.[39]

36. Item casula clauci coloris seu rosei cum sua dalmatica et stricta satis inueterata uel uetusta.[40]

37. Item casula alba habens imagines auium et aliarum bestiarum aurei capitis cum sua dalmatica et stricta.

38. Item due casule bruni vnius et eiusdem coloris, valde corrupte, in aurifisio eciam consimiles, et sunt sole.

39. Item vna casula rubea cum argento friso ex parte posteriori in modum crucis, ab anteriori autem simpliciter, data loco alterius casule de tapeta subtili non habentis aliquam subducturam, habentem aurifisium tale quale, sepulta super Nicolaum prepositum dictum konya.

40. Item casula nigri coloris habens dalmaticam et strictam . . . sunt tamen omnes antique et dilace . . .

(7) 41. Item vna casula rubea de purpurea habens aurifrisium ante in modum crucis, retro perlongum solum, habet dalmaticam et strictam cum earum aurifrisio.

42. Item vna casula de atlaz mutans colorem, habens cruces ante et retro de bisso violati coloris.

43. Item casula alba de purpura habens imagines pardorum auro textorum, habens retro aurifrisium bonum in modum crucis in quo sunt due imagines vna videlicet beate virginis annunciante et alia sancti Stephani regis, ex parte autem anteriori habens aliud aurifrisium cum literis aureis in modum crucis et tribus imaginibus videlicet vna saluatoris alia archangeli tercia beate virginis auro contextis, cum sua dalmatica et stricta cendato violati coloris subductas, per Johannem episcopum datas.[41]

44. Item alia vna casula de sijndone cum duabus crucibus ante et retro flaueis facta, extra antiquum Inuentarium inuenta.

45. Incipit ordo seu numerus caparum et primo inuenta est vna cappa rubea de veluto habens de presenti vnum nodum deauratum in pectore cuius alter fractus est et habetur in repositorio et habens aurifisium latum et diuersis imaginibus sanctorum venerabili modo decoratum et contextum.[42]

46. Item alia cappa de damasko puro auro contexta per dominam reginam seniorem donata, puta matrem domini lodouici regis.[43]

47. Item alia cappa auro contexta per totum subtili opere facta, albedine iuxta continenciam operis modice aparente, habens eciam aurifisium bono opere factum, que est donata per dominum Nicolaum condam episcopum zagrabiensem.[44]

48. Item alia cappa cum aurifrisio antiquo imaginibus sanctorum ordinata, habens quatuor nodulos argenteos in pectore, continens in se imagines auium aurea capita habentes.[45]

49. Item alia cappa similiter alba cum meliori aurifisio non habens nodulos, habens tamen imagines aquille duo capita aurea vnum corpus cont . . .[46]

50. Item alia cappa clauci seu crocei . . . aurifisi . . .

(8) 51. Item quatuor cappe de veluto seu exameto piloso rubei coloris habentes singula aurifrisia, antique, valde dilacerate.[47]

52. Item vna cappa de kamuka non habens aurifrisium, habens tamen imagines auium et delphini et est violati coloris.[48]

53. Item alia cappa nigri coloris de veluto habens aurifrisium satis invtile.[49]

54. Item alia cappa alba boni operis continens imagines auium et quarundam bestiarum rubeo subducta.[50]

55. Item due cappe que apparent rubei coloris tamquam kamuka, iam antiquate et dilacerate.

56. Item extra antiquum Inuentarium inuenta est vna bona cappa de panno sericio rubei coloris auro contexta diuersis imaginibus hominum, dimicancium bestiarum et auium mirabilium cum aurifrisio imaginibus

sanctorum quam plurimorum quorum dyademata perlis optimis sunt decorata et similiter in circuitu ipsarum imaginum, quod aurifrisium in pectore habet duo munilia, in quo vno sunt lapides preciosi scilicet in medio vnus magnus lapis corniole sculptus imagine saluatoris et in circuitu duo saphiri et vnus amatistus et in quatuor angulis quatuor coralli rubei, in secundo autem sunt lapides videlicet in medio vnus magnus carbedoneus uocatus in cornisia alba sculptus cum capite saraheni et in circuitu duo saphiri et vnus amatistus, in quatuor autem angulis sunt quatuor coralli rubei, in quo eciam aurifisio in longum sunt viginti lapides preciosi.[51]

57. Item extra idem Inuentarium sunt inuente due cappe de exameto piloso violati coloris cum bono aurifrisio decorate de quibusdam pecijs ordinate.[52]

58. Item extra idem Inuentarium inuente sunt alie due cappe de panno atlaz vario, similiter cum aurifrisio flauei coloris, que quandoque mutant colorem, de quibusdam pecijs ordinate.[53]

59. Item extra idem Inuentarium inuente sunt alie duo cappe clauci coloris rubeo panno . . . cum suis frisis vno videlicet frisio albo . . .[54]

(9) 60. Incipiunt nomina ornamentorum altarium. Primo inuenta est palla seu pannus ante altare de damasco bono et puro auri cuius sericum est rubei coloris habens consimilia angularia in aurifrisio in parte inferiori et eciam ristam seu comam altaris cum aurifrisio lato et bono cum subtili serico diuersi coloris in pendula decorata.[55]

61. Item inuenta est alia palla altaris de veluto viridi et rubeo et ex utraque parte eiusdem nigra, in quarum coniunctione p(l)icarum sunt aurifrisia desuper consueta, habens duodecim plicas et consimilia angularia ac eciam habet comam altaris de aurifrisio duplicato simul propter latitudinem consueto cum subtili serico diuersi coloris in pendula decoratam.[56]

62. Item alia palla altaris bona et quasi melior ex nouem plicis quarum quinque sunt de (da)masco optimi et quatuor imaginibus diuersorum sanctorum et figuris aureis et alijs consuta, bono opere sunt decorata, habent eciam angularia eiusdem similes imagines continencia eciam comam altaris consimilem cum serico diuersi coloris in pendenti.

63. Item inuenta est alia palla altaris de camoca violatici coloris habens in se figuras frondium seu foliorum et auium cum similibus angularibus de auro contextis, habet eciam comam cum auro sutam et serico, habentem sericum pendens non filatum.[57]

64. Item inuenta sunt duo paria ornamentorum altarium in camoca et in omnibus per omnia consimilia.

65. Item inuenta est alia palla panni habens rubeum campum et vites seu folia creberrima cum auro texta seu ordinata, cuius angularia et coma de auro facta dicuntur fore subtracta.[58]

66. Item inuentus est vnus pannus sericeus diuersas imagines sancti martini in equo sedentis et pallium cum figura pauperis patientis, cum auro contextus.[59]

(10) 67. Item inuenta est vna palla altaris figuris beate virginis et filij eius ac Joseph ac pastorum atque bestiarum cum ioculatoribus sicut xps fuit natus de auro contextus continentem.[60]

68. Item inuentus est vnus pannus aureus qui sedi episcopali superponi solet apodiante se episcopo super eodem.[61]

69. Item inuenta sunt sex mensalia bona et noua, ex quibus data sunt duo pro duabus pallis seu pannis, in quibus sunt imagines sancti martini et natiuitatis domini, et vnum manutergium latum cum serico rubeo et nigro mixtum contextum.

(Slijedi prazan prostor za 6 redaka s oznakom: *vacat*).

70. Item inuenta est alia palla cottidiana diuersis filijs coloratis vngulata cum duobus angularibus cum quibusdam circulis croceis adornatis.

71. Sunt eciam inuenta quedam ornamenta altarium cottidiana antiqua et satis vetusta et eciam corrupta.

72. Item inuente sunt due cappe parue pro pueris ex quadam pecia de camuca satis bona per blasium archidiaconum Camarcensem pro anima pauli archidiaconi de eodem archidiaconatu donate facte. Nota quod ex pluribus pecijs et aurifrisijs in antiquo Inuentario conscriptis sunt cappe facte, que hic conscripsit, suo nomine sunt ac eciam ipsa aurifrisia ad quasdam pallas sunt apposita.

73. Item inuenta est vna pecia de camuca cum filis argenteis contexta habens campum violatici coloris.

74. Item reperte sunt albe cottidiane minus solempnes numero septem.

75. Item sunt inuente albe solempniores numero octo quarum sunt due de tella subtilissima . . . alie vero sunt de optima tela lini.

(11) 76. Item extra antiquum Inuentarium sunt inuente quinque albe de nouo inportate, quarum duo sunt de sindone, relique vero de tela facte.

77. Item sunt inuenta quatuor umeralia solempnia, vnum videlicet cum aurifrisio tabulato cum duobus leonibus aurifrisiatis[62], aliud similiter cum aurifrisio de subtilissima tela serica, tercium similiter cum aurifrisio in quo sunt texte quinque imagines aquilarum, quartum similiter cum aurifrisio cum quibusdam figuris aurifrisiatis rubei flauei et viri (di) coloris.

78. Item sunt extra Inuentarium antiquum inuenta quatuor umeralia cottidiana cum ipsorum dyadematibus.

79. Item eciam sunt inuenta extra idem inuentarium octo vmeralia bona et solempnia, vnum videlicet cum dyademate glauco cum perlis pluribus bono opere factum, habens in se quatuor lapides, secundum habens dyadema cum bono aurifrisio lato, tercium habens dyadema de panno aurifrisio albo sericeo habente in se imagines leonum aurifrisiatorum et in circuitu aurifrisium, quod vmerale pertinet ad casulam predictam per dominum Johannem episcopum datam,[63] ex quibus eciam est vnum vmerale cum dyademate de argento frisiato. Item ex eisdem sunt duo vmeralia de panno farbato seu colorato habencia duos clipeos. Item vnum ex predictis vmeralibus habens dyadema de panno sericio violati coloris, vltimum vero habet dyadema de panno colorato cum figuris crocei at alijs viridi coloris.

80. Item sunt inuente quatuor stole solempnes, vna desuper rubei et ab inferiori parte viridi coloris, secunda cum aurifrisio cum imaginibus sanctorum quorum dyadema et corone sunt partim de perlis partim de alio genere,[64] tercia vero similiter cum frisio argenteo cum diuersis figuris, item quarta stola de panno sericeo desuper cum diuersis ramis lilijs et auibus contextis de infra autem panno clauei coloris subducta, ex quibus stolis in antiquo inuentario scriptis sunt posite due ad ... capas.

(12) 81. Extra autem iuen(tarium antiquum sunt in-)vente tres stole cottidiane.

82. Item manipuli duo sunt inuenti ex aurifrisio facti, manipulus autem in alio inuentario conscriptus de puro auro factus consumptus inuentus est.

83. Item extra inuentarium sunt inuenti duo manipuli competentes, vnus rubeo panno subductus, alius quodam inueterato.

84. Item sunt inuente tece corporalium cum suis corporalibus numero decem, quarum sunt tres cum perlis ordinate insutis aliquibus figuris sanctorum, et alie sunt de auro contexte et de camuca facte.[65]

85. Item sunt duo angularia de peplo flameola aureis folijs intextis bono opere facta.[66]

86. Item sunt inuenta pepla flameola diuersas figuras auium bestiarum frondium ac uirgularum cum filis aureis contextis habencia numero decem, quorum sunt quatuor meliora et sex deteriora, sed verius loquendo omnia sunt vetustate consumpta.[67]

87. Item sunt duo cingula pro acolitis, quorum vnus habet in pendulis argenteos nodulos, alterius simpliciter, ambo tamen rubei coloris exceptis alijs pro communi usu diuino habitis.[68]

88. Item est repertum vnum par sandalarum clauci coloris cum suis sutularibus.

89. Item sunt duo paria cirotecarum episcopalium, vnum videlicet solempne cum aurifrisio bono et duobus munilibus seu circulis de gemmis perlis et quibusdam lapidibus decorate, aliud vero simplex et satis vetustum.[69]

90. Item incipit ordo inuentarij sanctissimarum reliquiarum in ecclesia zagrabiensi existencium et primo latus sanctissimi regis Stephani quod tenent duo angeli in quatuor lilia de ladula argentea deaurata procedencia, que ladula continet in quatuor angulis quatuor nodos.[70]

91. Item manus sanctissimi regis ladislai habens vnam securim et lapides licet non preciosos numero decem et nouem secundum antiquum inuentarium, ex quibus de presenti deficiunt duo.[71]

(13) 92. Item crux de auro facta continens in se de ligno domini nostri in modum crucis, cuius pes est de argento aurato habens in se trigintaduos lapides de quibus sunt sedecim maiores et sedecim minores, inter quos sunt saphiri occidentales et aliqui smaragdij aliqui vero rubini et vnus topazius, sunt eciam in aliquibus partibus ipsius crucis alique perle maiores et minores preciose, ex quibus perlis plures deficiunt iuxta antiquum inuentarium.[72]

93. Item est vna crux argentea habens imaginem crucifixi deauratam, que habet figuaras (!) seu (prazan gotovo čitav redak) beate virginis et sancti Johannis euangeliste sibi consimiles et deauratas.[73]

94. Item est vna imago beate virginis in sinu filium suum habens deauratam quam sunt alique certe reliquie.[74]

95. Item est vna ladula de ere facta deaurata pro corpore domini nostri et conseruacione ipsius deputata, habens super copertorium eiusdem sex lapides mediocres conpetentes et ibidem duo lapides quorum loca uacua habentur.[75]

96. Item est repertus liber evangeliorum manu sancti luce ewangeliste scriptus, puro argento desuper per omnia copertus, figuras tamen crucifixi et beate virginis continens, inter reliquias preciosas conputatus.[76]

97. Item repertum est vnum plenarium inter alia plenaria ecclesie preciosius in quo est natiuitas domini sculpta in ebore, continens in se circumquaque lapides infra declarandos, videlicet in medio et infra in apposito duos lapides magnos topazios preciosissimos, item septem calcedoneos ex utraque parte, sunt eciam circa predictos quatuor lapides singuli quatuor smaragdi in quatuor angulis loco topasiorum iuxta antiquum inuentarium nominatorum, vt dicitur, inpositi viridi coloris, sunt eciam tres de ex ipsis lapidibus de cera seu demoperle facti, continens in se singulas imagines, habet eciam dictum plenarium in quatuor angulis suis quatuor imagines beate virginis de ebore sed eciam apendi crux parua de ligno domini ipsi plenario que inuenta (est).[77]

98. Item secundum plenarium est continens ... virginis deauratam (14) facie ... aparente carne in eius circumferencia est Aue maria desculpta.[78]

99. Item est aliud plenarium satis magnum de marmore viridi mixti coloris argento deaurato circumquaque ordinatum.[79]

100. Item sunt duo plenaria deaurata in quantitate et in opere sibi per omnia consimilia, vnum imaginem crucifixi et aliud figuram beate virginis in medio continens, plurimis perlis decorata.[80]

101. Item est vnum benediccionale ex vna parte argento copertum figuram sancti regis Stephani sibi impressa, inter reliquias deputatum.[81]

102. Item est inuentum inter reliquias vnum munile nasua dictum, duas figuras leoninas in se continens, lapidibus licet non preciosis decoratum, vbi est vnus locus lapidis deficientis.[82]

103. Item est vnum pectorale de puro auro habens in se tres zaphiros et vnum rubinum, vnus autem rubinus secundum antiquum inuentarium deficit. Ibidem sunt undecim perle magne figura majestatis sibi insculpta.[83]

104. Item est vna parua ladula de argento facta, in qua solet sanctum crisma conseruari.[84]

105. Item sunt due ladule de ebore facte, vna maior et altera minor.

106. Item est vna crux parua certas reliquias habens in se et in quatuor partibus quatuor imagines ewangelistarum cum smaldo factas, que crux in posteriori parte habet quinque lapides licet non preciosos quorum duo

sunt viridi duo autem alij flauei et vnus in medio albi coloris, pendens in vna bona cathena argentea.[85]

107. Item est digitus sancti Johannis baptiste super vna columpna argentea deaurata circumdatus.[86]

108. Sunt eciam due pixides de ebore facte habentes in se seras de cupro, in quibus quatuor reliquie.[87]

109. Item quatuor ampulle de cristallo facte, in supremitate et de inferius argento deaurato decorate, et eciam quinta ampulla (de) alabastro facta et argento deaurato ordi(nata).[88]

(15) 110. Item est vna figura sancti Mychaelis archangeli que apponi solet nodulo argenteo et deaurato cum velum seu tentorium in processione defertur et est argentea et deaurata tubam tenens in manu.

111. Item repertus est inter reliquias vnus lapis berili magne quantitatis.[89]

112. Item inuenta est vna parua pixis de ebore in qua conseruabatur predictus digitus Johannis baptiste.

113. Item sunt eciam due pixides de ebore, vna habens seram argenteam, alia de cupro, in quibus reliquie conseruantur, et sunt inuente extra antiquum inuentarium.[90]

114. Item inuenta est vna parua ladula de ligno abietis plena cum reliquiis.

Item capitulum de crucibus (dalje prazan prostor za 6 redaka).

115. Item sunt quatuor baculi argentei ad cantandum.[91]

116. Item est repertum ferrum pro pistandum seu decoquendum hostias.

117. Item sunt campane ecclesie maiores sex numero, de quibus vna est vrethkanich est confracta et deposita in sacristia.

118. Item sunt quatuor campanule minores quarum tres sunt appense et vna cum opus est ad altaria defertur.

119. Item sunt tapecia per dominum Johannem episcopum data et extra antiquum inuentarium inuenta.[92]

120. Incipit ordo seu numerus librorum.[93] Inprimis vnus liber decretorum copertus cum coreo ad rubedinem tenedente (!) cum clauiculis et clausuris quatuor de auricalco, qui finit in textu primi foli: »in scriptis redacta (nota)«.[94]

121. Item alius liber decretorum ad modum antiquum cum tabulis et modico coreo nigro, qui finit in textu primi folij: »et in eos solus constitit«.[95]

122. Item vnus liber decretalium copertus coreo viridi... qui finit in textu... (episco)pali«.

(16) 123. Item liber decretalium antiquus qui finit in textu primi folij: »in ligno crucifixi passus«.[96]

124. Item liber sexti et clementinarum in nouo volumine qui finit in textu primi folij: »apostolicam benedictionem« et est copertus cum coreo viridi.[97]

125. Item liber sexti cum asseribus et medio coreo qui finit in textu primi folij: »solicita in judice«.

126. Item liber clementinarum cum asseribus et modico coreo, que (!) finit in textu primi folij: »potest ipsum concilium«.

127. Item quatuordecim quinterni nouelle decretalium usque ad capitulum de iure iurando.

128. Item vnum speculum iuris sine copertorio, quod finit in textu primi folij: »de eodem fonte quo discipulus bibit«.

129. Item vnum aliud speculum iuris.

130. Item prima pars bibilie (!) glossata, a libro parabolarum usque ad librum Job, et est in duobus voluminibus colligata et sunt ambo coperta tabulis de coreo viridi.

131. Item liber exodi copertus coreo albo et finit in textu primi folij: »multiplicati sunt«.

132. Item textus bibilie (!) de bona litera copertus cum coreo viridi in magno volumine, cum clausulis argenteis deauratis, et finit in textu primi folij: »vel posset a me uel uelis«.

133. Item textus bibilie (!) copertus cum coreo rubeo in paruo volumine, et finit in textu primi folij: »Inter perfectos sapienciam«.

134. Item alius textus bibilie (!) copertus cum coreo albo, similiter in paruo volumine, qui finit in primo folij prologij »interrogatum respondeo de hoc«.

135. Item duo psalteria glossata in vno volumine coperta coreo albo, et finit in glossa primi folij: »vnde ipse psalmista ait«.

136. Item sumpma confessorum fratris Johannis ordinis predicatorum cum asseribus sine coreo, et finit in textu primi folij: »nisi alia pars«.

137. Item liber racionalis cum asseribus copertus coreo albo et finit in textu primi folij: »non seres agrj diuerso semine«.

138. Item liber istoria scolastica cum tabulis sine coreo et finit in textu primi folij: »que... est principium«.

(17) 139. Item liber racionalis copertus de coreo albo cum clausulis de auricalco, et finit in textu primi folij: »vt non arabis in boue«.

140. Item pars libri moralium cum asseribus, vno tamen assere fracto, copertus modico coreo albo, vsque decem et nouem libros exclusiue, et finit in textu primi folij: »qua quod stillo«.

141. Item alia pars moralium Gregorij cum asseribus, copertus albo coreo lacerato, a decimo nono libro vsque trecesimum librum, et finit in textu primi folij: »libri et uersus«.

142. Item liber decretalium antiquus sine prohemio que (!) in textu primi folij finit: »innocencius eiusdem concessionum«.

143. Item textus sexti sine glossa cum asseribus fractis et finit in textu primi folij: »sed quia nonnulli«.

144. Item textus clementinarum sine glossa cum asseribus et finit in textu primi folij: »in concilio vienensi«.

145. Item alius textus clementinarum copertus cum coreo viridi sine glossa, et finit in textu primi folij: »ipsum corpus«.

146. Item liber decretalium antiquus ad modum antiquum, copertus cum coreo albo lacerato, et finit in textu primi folij: »quod ad dei«.

147. Item sumpma granfredi cum asseribus coperta cum modico coreo albo et finit in textu primi folij: »ad ymaginem et similitudinem«.

148. Item liber Enchiridon copertus coreo nigro in paruo volumine qui finit in textu primi folij: »ab alio poeta«.

149. Item sumpma Reimundi cum asseribus sine coreo et finit in textu primi folij: »uel expectacione uel corrupta«.

150. Item liber Ecclesiasticus glossatus, copertus cum coreo viridi, cum quatuor clausulis, et finit in glossa primi folij: »vniuersitas temporum unde et die«.[98]

151. Item liber Isydorij de sumpmo bono, copertus cum coreo nigro, et finit in textu primi folij: »intelligit deum corporeumque«.

152. Item liber psalterii glossa(ti) . . .

(18) 153. Item liber augustini.

154. Item sumpma Raymundi coperta cum coreo croceo cum clauiculis, et finit in textu primi folij: »plenius pecii ponendo«.

155. Item liber consecucionum super libro sententiarum, copertus cum coreo viridi, et finit in textu primi folij: »quis proprie loquendo«.

156. Item liber sententiarum, copertus cum coreo viridi, et finit in textu primi folij: »nota commune habet«.

157. Item alius liber sententiarum, copertus cum coreo albo, et finit in textu primi folij: »et se voluntas«, in magno volumine, cum clauiculis.[99]

158. Item liber sententiarum in magno volumine.

159. Item alique concordie noui et ueteris testamenti in vno libro, coperto cum coreo albo, et finit in textu primi folij: »vt assumpsisses misericordias«.

160. Item liber Isidori etimologiarum, copertus coreo albo, et finit in textu primi folij: »vnam ad patrem et vnam«.

161. Item liber noue legis, copertus cum coreo et clauiculis ferreis, et finit in textu primi folij: »que dabitur in vlnas«.

162. Item liber dyalogi et pastoralis Gregorij in vno volumine, copertus cum coreo magno lacerato, et finit in textu primi folij: »perdat donum quod tenet«.[101]

163. Item quidam libellus paruus super libro sententiarum, copertus cum coreo rubeo, qui finit in primo folio in secunda columpna »potest exponi illud quod dicitur«.

164. Item Istoria scolastica non completa, coperta cum coreo albo, que finit in textu primi folij cum cenubrio: »de primaria mundi confusione«.

165. Item liber paruus copertus coreo viridi lacerato, possunt esse aliqua ewangelia glossata, qui in glossa primi folij finit: »gestarumque miraculis . . . «.

166. . . . vno volumine

(19) . . . (primi) folij: »simoniace habetque quasi pro«.

167. Item liber genesis glossatus copertus coreo viridi in paruo volumine, qui finit in textu primi folij: »et tenebre« et ibidem in glossa: »postea dicit«.

168. Item vna sumpmula parui voluminis in iure canonico coperta de coreo crocei coloris et finit in textu primi folij: »cum inminentibus«.

169. Item vnus liber uocatus flores dictinctionum noui et ueteris testamenti copertus cum coreo picto et finit in primo folio: »vt secundum essenciam suam«.[102]

170. Item vnus libellus copertus de coreo viridi super libro sententiarum, qui in primo folio eiusdem finit: »confidencia diuini auxilij.«

171. Item vnus liber nomine abecedanus, alio vero nomine lucianus, cum coreo albo qui in textu primi folij finit: »que in sequentibus alie«.

172. Item vnus liber paruus apocalipsis glossatus de asseribus nigris, qui in textu primi folij finit: »perhibuit verbo« et ibidem in glossa finit: »id est de humanitate«.

173. Item vnum scriptum seu coniunctum super libro extra partes sine coreo, qui in textu primi folij finit: »quo numero dierum secundum«.

174. Item biblia antiqua in vno volumine antiquo magno cum asseribus nigris usque ad nouum testamentum et cetera et incipit in interiori parte primi folij per capitale antiquum et litera magna cum cenubrio scripta: »frater ambrosius«.

175. Item textus sententiarum copertus de coreo croceo lacerato et finit in textu primi folij: »correctionem desidero«.

176. Item vnus liber in iure ciuili sine asseribus et sine aliquo coreo que (!) finit in textu primi folij: »est contrarius gaij«.

177. Item liber de passionibus sanctorum in magno volumine cum asseribus sine coreo et incipit cum capitali: »passio beati andree apostoli« cum magna litera in cenubrio scripta.[103]

178. Item liber super exodi . . . cum co(reo)« . . .

(20) 179. Item quidam libellus super exposicione biblie cum asseribus sine coreo, finit in textu primi folij: »ait ut detur eius filius«.

180. Item liber pastoralis super officio diuino copertus cum coreo albo, continens uisitacionem archidiaconi, qui in primo folio in tabula in secunda columna finit: »abencia instituta«.[104]

181. Item liber Institucionum (in iure ci)uili copertus cum coreo violacu (!), qui finit in textu primi folij: »prima legum«.[105]

182. Item liber de laudibus beate virginis copertus coreo albo, qui finit in textu primi folij: »et ortus conclusus fuit«.[106]

183. Item vnus liber cum asseribus nigris sine coreo, paralipomenon et judicum et ester et machabeorum, et finit in textu primi folij: »abraam quos«.

184. Item liber Istorie Romane sine asseribus, qui finit in textu primi folij: »uideamus autem« et incipit in undecimo folio eiusdem portat tabulas: »Incipit epistula corneli ad salustium crispum«.[107]

185. Item quaternus paruus in Iure canonico copertus coreo albo modicum piloso, qui finit in textu primi folij: »decima septima questione prima consaldis«.

186. Item liber in Iure ciuili sine asseribus et in circulatum: »incipit libellus de ordine iudiciorum« et finit in secunda columna: »circa filij eiusdem formabo libellum cum au«.

187. Item liber Isidori de sumpmo bono sine asseribus, qui in textu primi folij finit: »vel digna«.

188. Item vna sumpma penitencie cum asseribus copertus cum panno lineo, qui finit in textu primi folij: »plurimum multa«.

189. Item liber paruulus Istoriarum cum asseribus sine coreo continens passionem angelorum, finit in primo folio sui textus: »exponit hodie de iuda«.

190. Item quidam libellus paruus cum asseribus sine coreo Istorie ... ad librum Iudicum, qui ... confuge«.

191 ...

(21) columpna: »de triplici anima«.

192. Item liber questionum theologie cum asseribus et modico coreo albo, qui finit in textu primi folij: »in questionibus de ueritate«.[108]

193. Item questiones super sentencias in vno libro satis spisso sed breui cum tabulis sine coreo et finit in textu primi folij: »uidebit tale aliquid«.

194. Item liber salamonis cum asseribus antiquus corosus et finit in textu primi folij: »dauid regis«.

195. Item quidam libellus ... super declaraciones verborum difficilium in theologia, qui incipit in titulo: »Incipit epistola prohermalis etc« et finit in eodem folio: »constans inpensus homo«.[109]

196. Item quidam liber sermonum in vno libello cum asseribus coreo rubeo et alio coreo desuper viridi copertus, qui finit in textu primi folij: »ad hec enim promittitur et ... «.

197. Item quidam liber sermonum magistri petri rotomagensis archiepiscopi sine asseribus, copertus coreo spisso, qui finit in textu primi folij: »si non hesitas in eorum ponderamine«.[110]

198. Item liber sermonum cum asseribus copertus de coreo albo, finit in textu primi folij: »aurora est finis noctis«.

199. Item quidam liber sermonum breuis et spissus cum asseribus copertus cum coreo viridi ut apparebat, qui finit in textu primi folij: »ad reuerenciam domine«.

200. Item quidam liber sermonum copertus cum coreo viridi in vna parte ipsius coopertorij correso, qui finit in textu primi folij: »pars eius est tota et sic«.

201. Item quidam libellus sermonum in papiro copertus coreo viridi et finit in textu primi folij: »ideo paulus apostolus dicit sic curite«.

202. Item quidam alius libellus in papiro copertus coreo croceo aliquam corroso, qui finit in primo folio: »quod pro ... «.

203 ....

(22) viridi et finit in textu primi folij: »non uirtute terrena«.

204. Item liber stellarum antiquus cum tabulis copertus coreo albo, finit in textu primi folij: »tanta est ... «.

205. Item tercius liber antiphonarius nouus cum albo coreo lacerato copertus, qui in primo folio incipit in tono »beatus vir« et finit in eodem: »laudabo«.[111]

206. Item quartus liber antiphonarius antiquus cum asseribus nigris sine coreo, qui incipit in primo folio »venite« cum notis et in sexto folio eiusdem incipit: »Aduentum domini non est celebratus decembris«.[112]

207. Item inuentum est vnum graduale nouum cum nota quadrata in albo coreo, incipit in primo folio: »multe tribulaciones« et finit: »odio habui«.[113]

208. Item tercium graduale antiquum cum asseribus albis, vno videlicet fracto, sine copertura, et incipit: »asperges me« et finit: »seculorum amen« in eodem.

209. Item graduale antiquum cum asseribus cum coreo tendente ad rubeum colorem, qui in primo folio incipit: »missus est« et finit in eodem: »venite ad me«.[114]

210. Item quartum graduale cum asseribus in modico coreo, quod incipit in primo folio: »missus est« et finit in eodem: »venite ad me«.[115]

211. Item inuentus est vnus liber missalis antiquus et bonus cum asseribus sub coreo ad colorem rubeum tendente, qui incipit in primo folio: »ianuarius« et finit in eodem: »vigilij episcopi«.

212. Item inuentus est vnus liber antiphonarij nouam habens coperturam sub albo coreo et latis clauis, incipit in primo folio: »custodit dominus« et finit in eodem: »tu es ipse«.[116]

213. Item liber missalis cum albo coreo et noua litera per condam dominum Johannem archidiaconum de Bexin legatus.

214. Item liber missalis rotundus dictus in asseribus cum nigro coreo copertus, habens magnam literam et bonam ... et finit ... «.[117]

215 ....

(23) archidiaconum dubicensem, qui incipit in primo folio: »prima dies« et finit in eodem: »quouis mensis«.

216. Item vnus liber manualis cum asseribus sine coreo et uero manuale beate Wirginis et incipit in vndecimo folio eiusdem ... et finit in eodem: »supplicantis«.

217. ... liber missalis magne quantitatis et littere, qui incipit in primo folio in sua rubrica: »Incipit missale« et finit ..: »dominum nostrum«.

218. Item inuentum est vnum manuale sub albo coreo cum asseribus ... continens solummodo missarum prefaciones et canonem cum indumento et incipit ... rubrica sua in primo folio: »domino concedente« et finit in eodem: »alia prefacio«.

219. Item inuentum est vnum manuale sericeo panno rubeo copertum habens ex utraque parte singulos quinque clauuos argenteos cum figuris deauratis et habet tres fibulas de argento, qui incipit in primo folio: »fratres« et finit in eodem: »qui sui«.

220. Item inuenta sunt duo psalteria vnius quantitatis et litere albo coreo inueterato coperta, quorum vnum in primo folio parte extrinseca in Kalendario incipit: »Ianuarius« et ibidem in eadem columna finit: »ciri et Joannis martyrum«, in alio uero vno et eodem modo.[118]

221. Item inuentua sunt alia duo psalteria maioris quantitatis et meliora de bona litera, que ambo in rubrica incipiunt literis de ceruleo: »in diebus dominicalibus« et in fine eiusdem«: »dirumpamus«.[119]

222. Item inuentum est vnum psalterium antiquum parue quantitatis de antiqua litera, cuius versiculi incipiunt super in margine eiusdem.

223. Item inuentus est liber capitularis quo vtitur singulis diebus in choro, qui in rubrica sua in primo folio incipit cum rubra litera: »notandum est« et finit in eodem . . .

224. Item quidam liber . . . sine coreo, continens in primo . . .

(24) et finit in eodem cum rubrica de sancto rege.

225. Item alius liber est inuentus, qui nullam coperturam preter asseres . . . epistolas . . . quasi per annum, qui habet in principio . . . et incipit in primo folio . . . in eodem sedens . . .

226. Item repertum est eciam . . . sub rubeo copertorio de . . . antiqua . . . folio: »presta domine« et finit . . .[120]

227. Item fuit repertus quidam liber (continens) certas consecraciones de antiqua litera, cuius principium primi folij in scriptura est abolitum, in secundo autem folio incipit: »non autem emptum« et finit in eodem: »in viam gencium ne«.[121]

228. Item inuentus est quidam liber epistolarum continens in se epistolas per annum et aliqua ewangelia, cum asseribus albo coreo rupto copertus, qui in primo folio incipit in rubrica: »ita debent scribi« et finit in eodem folio: »hec dicit in musica«.

229. Item repertus est quidam alius liber de antiqua litera cum asseribus nigris, continens diuersas rubricas, qui incipit in rubrica: »ecce stella« et finit in eadem rubrica: »responsorium«.

230. Item inuentus est vnus liber missalis parue quantitatis, ex vna parte habens modicum de assere copertum, qui incipit in martilegio(!): »Januarius« et in eodem folio finit: »noctis hore sedecim diei octo«, litera in rubea.

231. Item vnus liber manualis, qui incipit in primo folio . . . in eodem . . . duos asseres copertos . . .

232. . . .

NASTAVAK INVENTARA ZAGREBAČKE KATEDRALE IZ 1474. GODINE

(1) 1 Item due ampule de argento, vna deaurata, alia non, fracte, ponderis vnius marce cum media, que debent reformari. *(Sunt mixte laboribus per dominum . . .).*

2. Item vnum turribulum, post mortem de bonis Johannis episcopi factum, bonum, quo vtitur quotidie in choro. *(Repertum est vt supra signatum est).*

3. Item due alie ampule de vitro cum copertoriis et pede ac manubrijs de argento deaurato, ponderis vnius marce et quindecim nehizyk. *(Ampule habentur, sed sine argento, quia argentum . . . ad labores).*

4. Item vna alia ampula de lapide albo cum copertorio, pede et manubrio de argento, deauratum. *(Est lapis repertus sine omni . . .).*

5. Item vna Cuppa de argento cum pede alto ordinata pro confectione Crismatis, ponderis vnius cum tribus nehezyk. *(Inuenata(!)).*

6. Item vna alia Cuppa quasi similis de cupro, ab extra deaurata, que in parte superiori est rupta. *(Non habetur).*

7. Item duo candelabra de cristallo, confracta. *(Habentur).*

8. Item vna nauicula cum cocleari de parte pro ture de argento, que erat pro turribulo magno deperdito, ponderis vnius marce et septem nehezyk cum dimidio, tantum duo nauicule sunt reperte, prout in antiquo regestro es signatum. *(Non habentur, sed vt traditur mixte sunt nouo operi).*

9. Item vna capseta pro crismate et oleis sanctis de argento, ponderis medie marce et quindecim nehezyk cum medio. *(Reperta est).*

10. Item baculus pastoralis de argento deauratus, ponderis vndecim marcarum, quem dominus Johannes episcopus addito auro et argento mutauit in formam maiorem et meliorem. *(Habetur).*

11. Item alius baculus pastoralis de ebore, continens in iniuncturis et in nodo superiori bonam quantitatem argenti, et ille baculus est in toto confractus, argentum de eo deficit, prout in antiquo regestro est signatum. *(Habetur).*

12. Item quidam chiphus antiquus latus pro thure ad sacrum ignem deportandum, fractus est in latere et deficit illa particula fracta. *(Non habetur, sed forte mixtus laboribus nouis).*

(2) Sequitur inuentarium sanctissimarum reliquiarum in auro et argento positarum

13. Primo vna costa lateris sanctissimi regis Stephani, quam tenent duo angeli inter quatuor lilia de ladula argentea deaurata procedencia, cum armis regis Lodouici et regni in smaldis positis, deficiunt duo arma de predictis armis *(Reperta, et nihil deficit, quia reperta sunt).*

14. Item manus sanctissimi regis Ladislai habens vnam securim et lapides licet non preciosi in numero decem et septem, reperti sunt tantum duodecim, in antiquo regestro est signatum quod deficiebant lapides iij, nunc autem iterum duo deficiunt. *(Reperta cum lapidibus XJ).*

15. Item crux de auro facta continens in se lignum domini in modum crucis, habens in se in numero sedecim lapides maiores, inter quos sunt saphirj occidentales, et vnus smaragdus, et duo balafi, et vnus thopazius, et alique granate, cuius pes est de argento, deaurata. *(Reperta est).*

16. Item vna crux de argento cum crucifixo deaurato, in pede habens aliquam fracturam, iterum in medio fracta est ipsa crux. *(Reperta est).*

17. Item vna ymago beate virginis de argento, deaurata, parua, super vno pede argenteo quadrata.

18. Item vna ladula de ere facta deaurata cum certis lapidibus, pro corpore domini nostri et eius conseruacione, que habuit quatuor pedes quorum tres deficiunt, et de ipsis tribus vna reperta est inter fragmenta. *(Reperta, sed nullum pedem habet).*

19. Item vnus digitus sancti Johannis baptiste in vno pede argenteo et deaurato. *(Repertus est).*

20. Item inuenta est vna crux magna habens in medio figuram crucifixi et in quatuor angulis quatuor ymagines ewangelistarum de ligno, ab intra et ab extra deargentata, cum aliquibus lapidibus licet non preciosis, deaurata, argentum in aliqua parte est dilaniatum. *(Stat in parte sacristie interioris uersus occidentem).*

(3) 21. Item vna parua crux de argento deaurata cum reliquijs et a lateribus ymago beate virginis et sancti Johannis et ad caput et ad pedes figure duorum angelorum in smaldo posite, cum vna cathena argentea et ab alia parte quatuor lapidibus duo deficiunt, qui dicuntur diu fuisse amissi, vt in antiquo regestro est signatum, cathena rupta est et posita ad pectorale domini episcopi. *(Reperta est, sed deficiunt tres lapides).*

22. Item vna parua crux de argento deaurata cum crucifixo subleuato et cum figuris ewangelistarum in smaldo positis, figure due in lateribus deficiunt. *(Non est).*

23. Item vnum pectorale de argento deauratum in modum crucis cum ymagine ab vna parte michaelis archangeli.

24. Item vna crux processionalis de argento deaurata, habens in se lignum et ab vna parte ymago crucifixi cum quatuor ymaginibus et alia parte ymaginem saluatoris et in quatuor angulis quatuor ymaginibus ewangelistarum et quatuor in smaldo cum ymaginibus quorumdam sanctorum. *(Ista non est reperta, quia pre vetustate est consumpta).*

BILJEŠKE

1 Donosimo tekst inventara iz g. 1394. tako, da su izvorne strane zabilježene s lijeve strane, a predmeti su, radi lakšega snalaženja i navođenja, označeni rednim brojem. Kod čitanja brojnih i često osobitih kratica i ligatura pomagao mi je sveuč. prof. dr. Mijo Barada, kome ovim izričem svoju zahvalnost.

2 Acta Capituli antiqua Fasc. 101. Nr. 3.

3 Tako veli na pr. za brevijarij, što ga je sebi uzeo Eberhard, da ga je prebendi sv. Stjepana prvomučenika ostavio »bone memorie dominus Lancelotus« (A 137/1.). Za bijelu baršunastu kazulu A 126/5. veli, da je darovana »per dominum condam papam Clementem«. Lekcionale A 131/12. i A 132/5., kao i misal A 134/3. nabavio je »bone memorie dominus Johannes archidiaconus dubicensis«. Isto je tako misal A 134/4. prebendi sv. Kuzme i Damjana ostavio »bone memorie dominus Blasius«.

4 Acta Capituli antiqua Fasc. 101. Nr. 3.

5 Acta Capituli antiqua Fasc. 101. Nr. 4.

6 Građani Griča provalili su 16. prosinca g. 1396. na Kaptol. Biskup Ivan tuži se, da su tom prilikom sa sobom odnijeli mnoge vrijedne knjige. Isp. I. K. Tkalčić u Starinama XIII. 120.

7 Isp. Dr. Lujo Thaller: Sredovječni medicinski rukopisi zagrebačke stolne crkve. Kulturno-povjesni Zbornik I. 573—596. Antun Markov: Katalog metropolitanskih rijetkosti. Ib. 532—534.

8 Prema izvodima dra. Luje Thallera l. c. zastupaju medicinski rukopisi zagrebačke katedrale, zabilježeni u inventaru B, montpellierska školu, kako se ona razvila u prvom deceniju 14. st. U Zagreb su, kako mi mislimo, ti rukopisi došli ili iz Montpelliera ili iz blizoga Avignona. Potanje vidi o tomu: dr. D. Kniewald, L'influence Française sur le développement culturel de Zagreb au moyen âge, Annales de l'Institut Français de Zagreb VIII Nos 24—25 1944, 49—53. Među medicinske rukopise, koji su vjerojatno još ranije došli u zagrebačku katedralu, pripada na pr. Ali Abasova Regalis disposicio MR 127.

9 I. K. Tkalčić donosi u Starinama XIII. 120—149. kombinirani tekst inventara A i B, pa stoga lučenje između inventara A i B nije sasvim pregledno. Zato navodimo tekst inventara A i B, kako je otisnut u Tkalčićevim Spomenicima grada Zagreba XI. 125.—177., jer tu Tkalčić donosi naprije čitav tekst inventara A (125.—145. str.) i onda tekst inventara B (146—177 str.). Pojedine predmete iz tih inventara navodimo tako, da uz oznaku inventara stavljamo stranu i redni broj one stavke, u koju pripada odnosni predmet. Isto tako navodimo i predmete iz krnjeg inventara 1474., kako ga je donio Tkalčić u Povjesnim spomenicima grada Zagreba XI. 178.—181 Predmete iz inventara 1394. i iz novopronađenog nastavka krnjeg inventara 1474. navodimo tako, da uz oznaku godine, kad je sastavljen inventar, dodajemo naš redni broj.

10 Budući da inventarima A i B nedostaje početak, gdje su bili zabilježeni kaleži, nema u tim inventarima, kako su nam danas sačuvani, spomena o kaležu 1394/1. Inventar iz g. 1474. navodi na prvom mjestu kalež od čista zlata s patenom, urešen draguljima, težak 3 marke i 4 1/2 nehezika. Sastavljači inventara 1474. dodaju, da do prvotne težine ovog kaleža nedostaje još 2 1/2 nehezika »prout in registro antiquo est signatum«. Bit će, da su kaleži 1394/1. i 1474/1. istovetni.

11 Kalež 1394/2j. istovetan je s kaležem 1474/3., ali već je s podnožja nestao jedan biser. U marginalnoj bilješci u inventaru 1474., upisanoj kod primopredaje i kod sastavljanja novog inventara na temelju faktičnog stanja, čitamo: »Repertus est, sed patena deficit et unus granatus in pede«.

12 Inventar iz g. 1474. navodi kalež 1394/2k pod br. 2 i dodaje, da još postoji ona pločica, koja je prema starom inventaru otpala s gornjega dijela, ali nije više čitava, nego se nalazi »in fragmentis«. Kod kasnijeg sastavljanja novog inventara unesena je u inventar 1474. marginalna bilješka, prema kojoj je taj kalež tada još doduše postojao, ali je na gornjem dijelu imao samo još jednu zlatnu pločicu, a druge su dvije otpale i slomile se, pa su njihovi ostaci stavljeni u čašu istoga kaleža.

13 Luka Bonioli bio je grički građanin, koji je g. 1368. bio još na životu, kako to proizlazi iz gradskih računa za kućni porez (I. K. Tkalčić: Povjesni spomenici grada Zagreba XI. 231.).

14 U inventaru A nema spomena o mitri 1394/4., jer inventaru A nedostaje početak, gdje je sigurno bila navedena ova infula, koju inventar B 147/17. spominje još uvijek kao »maior et melior infula«, premda je sada bila još trošnija, te je već s dvanaest mjesta nedostajalo dragulja. Kod sastavljanja novog inventara na temelju inventara B zabilježeno je, da se dragulji, koji su ispali, prema izjavi kustosa nalaze među fragmentima, gdje ima mnogo dragog kamenja.

15 Za mitru 1394/5. kaže inventar B 148/3., da se nalazi u čazmanskom kaptolu.

16 Inventar 1474. 181/6. bilježi dva svijećnjaka s drvom iznutra, teška 8 maraka manje 15 nehezika. To su valjda potpuno obnovljeni svijećnjaci 1394/6. U inventaru, koji je sastavljen prije inventara 1474., bilo je zabilježeno, da jednom od tih svijećnjaka nedostaje noga, kako to spominje inventar 1474.

17 Inventar B 147/8. spominje dva srebrna svijećnjaka, koji su bili djelomično pozlaćeni. To bi mogli biti svijećnjaci 1394/7., jer primjedba »de novo facta« ne mora značiti, da su čitavi svijećnjaci sasvim novi, nego može značiti i to, da su obnovljeni i nanovo pozlaćeni.

18 Oba bakrena svijećnjaka 1474. 181/7. sa četiri srebrne noge, teška 8 maraka, bit će istovetna s novim malim bakrenim svijećnjacima 1394/8. Ali inventar 1474. navodi, da ih nema u riznici, već da se po kustosovim riječima nalaze u vanjskoj sakristiji na oltaru i da su stari i potpuno slomljeni.

19 Posude za blagoslovenu vodu 1394/9. i škropilo 1394/10. uneseni su i u inventar 1474. 181/1.—3. Iz toga inventara saznajemo, da je posuda 1394/9., bila pozlaćena na rubu i na ručki i da je imala pozlaćene krugove, kako to spominje i 1394/9., a težina joj je g. 1474. bila 7 maraka i 15 nehezika.

20 Škropilo 1394/10. imalo je prema 1474. 181/2. čvorić i bilo je teško 1 marku i 13 nehezika.

21 Inventar 1473. 181/3 spominje jednu posudu od crvenog porfira, koja ima ručku, i rubove na vrhu, na dnu i sa strane od pozlaćena srebra, a težina joj je g. 1474. iznosila 2 marke i 12 nehezika.

22 Oba se biskupska štapa 1394/12. i 1394/13. spominju i u inventaru 1474, i to u onom dijelu, koji je dosad bio nepoznat. Pod br. 10. spominje se srebrni biskupski štap 1394/12. Taj štap i g. 1474. važe 11 maraka, pošto ga je biskup Ivan (1386—?) dao izmijeniti »in formam meliorem« dodavši mu zlata i srebra.

23 Štap od slonove kosti 1394/13. potpuno je prema inventaru 1474/11. slomljen i nedostaje mu srebra, kako je to bilo zabilježeno već u inventaru, koji je sastavljen prije inventara 1474.

24 Nastavak inventara iz g. 1474. bilježi pod našim br. 8 samo srebrnu lađicu sa žličicom za tamjan, koja je pripadala velikoj kadionici 1394/14. Za tu kadionicu veli 1474/8., da je više nema i da se sačuvala samo njezina lađica, teška 1 marku i 7 nehezika. Isto se tako sačuvala i lađica najmanje kadionice 1394/16., a samo se srednja kadionica 1394/15. još sačuvala čitava s lađicom i žličicom, kako to spominje 1474. 181/8., ali sad je već zbog upotrebe bila nešto lakša, jer joj težina iznosi samo još 3 i po marke manje 3 nehezika.

25 Kazulu 1394/18. navodi istim riječima i na prvom mjestu inventar A 125/1. i inventar B 148/1; sigurno ju je spominjao i inventar 1474., ali dosad nije pronađen onaj dio tog inventara, u kojem su zabilježene kazule.

26 Kazula 1394/19. istovetna je s kazulom glauci coloris A 125/4. i B 148/4., ali prema inventaru A nađeno je na aurifriziju samo još 57 dragulja, a inventar B spominje, da nedostaje 10 dragulja ad instar residuorum lapidum eiusdem casule.

27 Crvena kazula 1394/20. istovetna je s kazulom A 125/5. i B 148/5., ali već u inventaru A ima ta kazula samo još 5 dragulja.

28 Bijelu kazulu 1394/21. spominju inventari A 125/6. i B 148/6. uz kasniju primjedbu u inventaru B (kasnije se naime prema inventaru B sastavljao opet novi inventar): »data est domino Warasd ut faciat duas cappas pro pueris, propter vetustatem«.

29 Kazulu 1394/22. darovala je zagrebačkoj katedrali »domina regina senior«, t. j. udovica iza kralja Karla I., a mati Ludovika I. Tu kazulu spominje i inventar A 126/1. i inventar B 149/1. uz dodatak, da je podstavljena zelenom podstavom.

30 Inventar A 126/2. i B 148/7. daju točno isti opis zelene kazule 1394/23., ali ni A ni B ne spominju više dragog kamenja na prsima.

31 Kazula 1394/24. istovetna je s kazulom A 126/3. i B 149/2.

32 Baršunastu kazulu 1394/27. darovao je zagrebačkoj katedrali papa Klement VI. (1342.—1352.), kako to suglasno navode inventari 1394., A 126/5 i B 149/4.

33 Kazula od crvenoga baršuna 1394/28. istovetna je s kazulom A 126/6. i B 149/5.

34 Crvenu kazulu s grifovima 1394/29. spominju inventari A 126/7. i B 149/6.

35 Zelena dalmatika 1394/30. istovetna je s dalmatikom A 126/8. i B 149/7.

36 Crvena dalmatika 1394/31. istovetna je s dalmatikom A 126/9. i B 149/8.

37 Dalmatika s grifovima 1394/32. istovetna je s dalmatikom A 126/10. i B 149/9.

38 Crvena dalmatika, protkana zlatom 1394/33. i njezina strikta smeđe boje istovetna je s dalmatikom i striktom A 126/11. i B 149/10.

39 Dalmatika i strikta smeđe boje 1394/35. istovetne su s dalmatikom i striktom A 126/12. i B 149/11.

40 Dalmatika i strikta glauci coloris 1394/36. spominju se u A 127/8. kao stare.

41 Dragocjenu kazulu 1394/43., koju je zajedno s pripadnom dalmatikom i striktom zagrebačkoj katedrali darovao biskup Ivan II. (1386—?), spominje inventar A 126/14. i B149/13.

42 Plašt od crvena grimiza 1394/45. istovetan je s plaštem A 127/1. i B 150/1.

43 Plašt od damasta, protkan čistim zlatom, zabilježen u inventaru 1394. pod br. 46., darovala je zagrebačkoj katedrali regina senior, puta mater domini lodovici regis, t. j. mati Ludovika I., a udovica iza Karla I. Ona je darovala i kazulu 1394/22. Taj plašt spominju i inventari A 127/2. i B 150/2.

44 Plašt 1394/47. darovao je zagrebačkoj katedrali zagrebački biskup Nikola I. (1350—1356), kako to suglasno ističu inventari 1394/47. A 127/3 i B 150/3.

45 Plašt 1394/48. istovetan je s plaštem A 127/4. i B 150/4.

46 Bijeli plašt s dvoglavim orlovima 1394/49. spominju inventari A 127/5. i B 150/5.

47 Od 4 plašta 1394/51. izrađena su kasnije 3 plašta, što ih navodi inventar A 127/6. Inventar B ne spominje više tih plašteva, jer su očito bili već toliko trošni, da nisu vše bili za upotrebu, pa su bili odbačeni.

48 Isp. A 128/3. i B 150/7.

49 Već dosta trošan plašt od crnoga baršuna 1394/53. spominje inventar A 128/2. s time, da mu je aurifrizij jako star i gotovo razderan. Zato inventar B i ne spominje više toga plašta.

50 Bijeli plašt boni operis 1394/54. spominje inventar A 128/3. i B 150/7. uz dodatak, da je već star.

51 Svečani i dragocjeni plašt 1394/56. od crvene svile, koji je 1394. g. bio još u dobrom stanju i gotovo nov, jer nije bio spomenut u predašnjem inventaru, istovetan je s plaštem A 128/5. i B 150/9. Inventar A napominje u kasnijoj bilješci dodanoj kod sastavljanja novog inventara, da je taj plašt dao preraditi episcopus modernus. Istu bilješku donosi i inventar B. To bi mogao biti samo Andrija Scolari (1406—1410), jer je u to doba sastavljen inventar A, ako ova bilješka nije u inventar A mehanički preuzeta iz jednog starijeg inventara, kao što je mehanički unesena iz inventara A u inventar B.

52 Isp. A 128/6. i B 151/1.

53 Plaštevi 1394/58. istovetni su s plaštevima od atlasa A 128/7. i B 151/2.

54 Plaštevi 1394/59. bit će istovetni s plaštevima A 128/1. i B 150/6.

55 Antependij 1394/60. istovetan je s antependijem A 128/1. i B 151/1.

56 Antependij 1394/61. istovetan je s antependijem A 128/2. i B 151/2., ali prema inventarima A i B nestalo je šest aurifrizija.

57 Antependij 1394/63. istovetan je s antependijem A 129/1. i B 151/3.

58 Antependij 1394/65. istovetan je s antependijem A 129/2. i B 151/4.

59 Na svili zlatom protkane slike sv. Martina 1394/66. kratko navodi A 129/4. i B 151/6.

60 Antependij 1394/67. istovetan je s antependijem A 129/5. i B 152/1.

61 Brokatna prevlaka za biskupsku stolicu 1394/68. bit će istovetna s A 129/7. i B 152/3.

62 Prvi dragocjeni humeral, naveden u inventaru 1394/77., istovetan je s humeralom A 129/5., a drugi s humeralom A 129/6.

63 Jedan od dragocjenih humerala nabrojenih u inventaru 1394. pod br. 79., bit će istovetan s humeralom A 130/1.

64 Druga od dragocjenih stola, što ih navodi 1394/80., istovetna je sa stolom A 130/6. i B 153/9.

65 Neke od t. zv. tece corporalium (t. j. spremica za korporale) 1394/84. istovetne su s onima, što ih navodi A 130/15. i B 154/5.

66 T. zv. angularia (ukras antependija) 1394/85. istovetna su s onima, što ih navodi A 130/16. i B 154/6.

67 Angularia 1394/86. bit će istovetna s onima, što ih navodi A 130/17. kao inventarata et antiqua.

68 Jedan od pojasa, navedenih u 1394/87., bit će istovetan s pojasom A 130/12. i B 154/2.

69 Svečane pontifikalne rukavice 1394/89. istovetne su s rukavicama A 126/1.

70 Prema novopronađenom nastavku inventara 1474/13. bio je relikvijarij 1394/90. urešen grbovima Ludovika Velikog i kraljevstva. Ti su grbovi bili izrađeni u emailu. Taj je dakle relikvijarij zagrebačkoj stolnoj crkvi po svoj prilici darovao Ludovik Veliki (1342—1382). G. 1474. bila su već dva grba otpala, ali se nisu izgubila. Inventar iz 1546. g. bilježi taj srebrni relikvijarij s četiri ljiljana i dva anđela. To isto ponavlja inventar iz g. 1548. Prema inventaru iz g. 1553. na tom je relikvijariju samo još jedan anđeo, kako je to naknadno uneseno i u inventar iz g. 1546. koji je valjda služio kao podloga kod primopredaje i sastavljanja inventara g 1553. U inventaru iz g. 1546. javlja se po prvi put, koliko do danas znamo, »caput beati Stephani Regis in theca argentea«. To je relikvija sv. Stjepana, koja se danas čuva u velikom srebrnom moćniku, što ga je zagrebačkoj stolnoj crkvi g. 1635 darovao Franjo Barberini, kardinal-nećak Urbana VIII. Prema navodima Ivana Tomka Mrnavića upotrebio je zagrebački kaptol stari srebrni relikvijarij na kraju 16. st. za kovanje novca, da može isplatiti sisačke haramije, koji nisu htjeli dalje braniti sisačku tvrđavu od Turaka, ako im kaptol ne isplati sav dug. (Isp. Dr. D. Kniewald: Proprium de tempore zagrebačke stolne crkve 1941, 85). U kasnijim se inventarima gubi trag rebru sv. Stjepana, i do nas je došla samo tjemenska kost, koja se čuva u velikom srebrnom moćniku iz g. 1635. pod br. 165. u inventaru iz g. 1915. Zasad nije poznato, kako je ta tjemenska kost postala svojina zagrebačke katedrale.

71 Relikviju sv. Ladislava 1394/91. navodi novopronađeni nastavak inventara 1474. pod br. 14. Danas se u riznici zagrebačke katedrale pod br. 8. nalazi srebrni relikvijarij u obliku ruke, koja drži sjekiru. U srebrnu ruku umetnuta je kost od lakta sv. Ladislava. Prema natpisu dao je taj relikvijar učiniti kustos zagrebačke katedrale Ivan Znika g. 1690. Kukuljević (Prvostolna crkva zagrebačka, Zagreb 1856, 52.) smatra, da je tu relikviju zagrebačkoj katedrali darovao bl. Augustin Kažotić, koji ju je, kako kažu, dobio od Karla Roberta.

72 Zlatni križ s relikvijom Kristova križa navodi inventar B 146/1: »una parva crux de auro, in qua est lignum Crucis, que super plenario solet poni«. Novopronađeni nastavak inventara 1474. pod br. 15. potanko opisuje stanje ovoga križa g. 1474. Prema I. K. Tkalčiću (Prvostolna crkva zagrebačka nekoć i sada, Zagreb 1885, 115a.)

taj je mali zlatni križ oko g. 1137. zagrebačkoj katedrali darovao biskup Macilin ili Mathian, koji je prije toga bio jerusalimski kanonik. Danas se taj mali križ čuva u riznici pod br. 13. Umetnut je u veći relikvijarij od pozlaćena srebra u obliku križa sa stalkom od četiri galerije. Prema antifonariju MR 10 70. (orig. 50.) nosio se taj zlatni križ u uskrsnom ophodu.

73 Srebrni križ 1394/93. navodi novopronađeni nastavak inventara 1474. pod br. 16., ali taj je križ g. 1474. već po sredini slomljen.

74 Srebrnu sliku Gospe 1394/94. navodi novopronađeni nastavak inventara 1474. pod br. 17.

75 Euharistijski kovčežić 1394/95. spominje se u novopronađenom nastavku inventara 1474. pod br. 18. Prema antifonariju zagrebačke katedrale MR 10 fol. 70. (orig. 50.) nosio je u svečanom uskrsnom ophodu jedan đakon »corpus domini in ladula eburnea«.

76 Evanđelistarij 1394/96. gotovo se istim riječima spominje u inventaru B 146/2.

77 Plenarij od slonove kosti s izrezbarenim slikama iz života Isusova, ukrašen dragim kamenjem, što ga navodi inventar 1394/97., kratko se spominje u inventaru B 146/3. Taj je kratki izvještaj u inventaru B gotovo istovetan s početnim stavkom izvještaja 1394/97., ali je krnj, jer se prekida početo nabrajanje dragog kamenja, koje se nalazi u inventaru 1394/97. Iz završetka izvještaja o tom plenariju u inventaru 1394/97. saznajemo, da je taj plenarij na neki način bio u vezi s malim zlatnim križem 1394/62., u kojem su pohranjene čestice Kristova križa. Današnji t. zv. diptih od slonove kosti u riznici prvostolne crkve zagrebačke pod br. 22. nije drugo do plenarij 1394/97. i B 146/3., razumije se, bez dragoga kamenja i ostaloga prvotnoga ukrasa.

78 Plenarij 1394/98. istovetan je s plenarijem B 146/4.: »Item aliud plenarium est, continens ymaginem beate virginis deauratam, facie tamquam humana aparente carne, in cuius circumferentia est »Ave Maria« disculpta«. Danas se taj plenarij čuva u riznici stolne crkve pod br. 26. Bit će da je lice bilo izrađeno u emajlu, koji je kasnije otpao.

79 Plenarij 1394/99. istim se riječima spominje u inventaru B 146/5.

80 Oba plenarija, što ih navodi inventar 1394/100., gotovo se istim riječima spominju u inventaru B 146/6.

81 Benedikcional 1394/101. s koricama, koje su na prednjoj strani urešene likom sv. Stjepana, utisnutim u srebrnu pločicu, spominje se u inventaru A 138/2. i u inventaru B 146/7. Taj je benedikcional, ali bez uveza, po svoj prilici istovetan s benedikcionalom MR 89, određenim prvotno za stolnu crkvu sv. Adalberta u Ostrogonu. U Zagreb ga je donio prvi zagrebački biskup Duh. Isp. Dr. D. Kniewald: Esztergomi Benedictionale (XI. század), Magyar Könyvszemle 1941. III. i: Zagrebački liturgijski kodeksi 11. do 15.. st., Croatia Sacra 1940. XIX. 12.—16.

82 Monile 1394/102. spominje se istim riječima u inventaru B 146/8. Monile se zvao ures kopče pluvijala na prsima (pectorale 1394/103.) i na pontifikalnim rukavicama, koji je često bio velike vrijednosti.

83 Dragocjeni pectorale od suhoga zlata, ukrašen dragim kamenjem, 1394/103., spominje se u inventaru B 146/9.

84 Isp. B 146/10.

85 Mali srebrni križ s moćima i srebrnim lancem 1394/106. bit će istovetan s križem, što ga spominje novopronađeni dio inventara 1474. pod br. 21.

86 Tobožnji prst sv. Ivana Krstitelja 1394/107. spominje novopronađeni dio inventara 1474. pod br. 19. Maksimilijan Vrhovac zabranio je 1794. g. i ponovno 1800. g. izlaganje tobožnjeg prsta sv. Ivana Krstitelja zbog opravdane sumnje u autentičnost (Isp. Statuta cap. zagrab., Zagrabiae 1912, 138.).

87 Bjelokosne kutije sa zaporima od bakra, u kojima se čuvaju relikvije, 1394/108. istovetne su s kutijama, što ih navodi inventar B 146/10.

88 Od četiri kristalne ampule, urešene pozlaćenim srebrom, što ih spominje 1394/109. ostale su prema novopronađenom dijelu inventara iz g. 1474. pod br. 3. samo još dvije. Ampulu od alabastra 1394/109. spominje novopronađeni dio inventara iz g. 1474. pod br. 4. kao ampulu de lapide albo.

89 Inventar B 147/1.: »Item, unus berillus magne quantitatis«.

90 Bjelokosne kutijice za relikvije 1394/113. bit će istovetne s kutijama u inventaru B 147/3.

91 Četiri srebrom okovana štapića, što ih navodi 1394/115., istovetni su sa štapićima B 147/2. Tim su štapićima coratores (t. j. pjevači u koru) pokazivali tekst i note u velikim koralnim knjigama, da ih svi pjevači mogu pratiti.

92 Biskup Ivan II. (1386—?) darovao je zagrebačkoj katedrali ćilime 1394/119., pa zato ovi ćilimi nisu mogli biti uvršteni u stari inventar, koji je bio sastavljen u doba biskupa Pavla Horvata (1379—1386).

93 Navodi se najstariji dosad poznati katalog knjiga zagrebačke katedrale. Knjige su u njemu opisane po svom uvezu i po posljednjoj riječi teksta na kraju prvog folija. Najprije se navode knjige pravnog sadržaja (br. 120—129), zatim knjige sv. Pisma (br. 130—135), sredovječne sume i knjige različitog sadržaja (br. 136—204) i na kraju uglavnom obredne knjige (br. 205—224). Budući da inventari A i B ne navode posljednje riječi in textu primi folii, kao što to čini inventar iz g. 1394., nego (očito iz praktičnih razloga) navode posljednje riječi in fine prime pagine secundi folii, nije lako ustanoviti istovetnost knjiga, nabrojenih u inventaru 1394., s knjigama iz inventara A i B. Ukoliko su knjige, navedene u inventaru 1394., do danas sačuvane u Metropolitani, može se potankim pregledom ustanoviti njihova istovetnost, ako su zadržale neoštećen prvi list, što ga navodi inventar 1394.

94 Liber decretorum 1394/420. bit će istovetan s A 144/1. i B 169/1.

95 Liber decretorum ad modum antiquum 1394/121. bit će istovetan s A 144/2. i B 169/2.

96 Liber decretalium antiquus 1394/123. istovetan je s dekretalima Grgura IX. MR 61 u metropolitanskoj knjižnici.

97 Liber sexti et Clementinarum 1394/124. istovetan je s konstitucijama Klementa V. MR 99 u metropolitanskoj knjižnici.

98 Liber Ecclesiasticus glossatus 1394/150. istovetan je s Glose fratris Nicolai Gore super libro ecclesiastici A 139/7., B 165/2. i MR 79.

99 Bogato minijaturama ukrašeni Liber sententiarum in magno volumine 1394/157. istovetan je s MR 11.

100 Liber Isidori etimologiarum 1394/160. istovetan je s MR 68.

101 Liber dyalogi et pastoralis Gregorij 1394/162. istovetan je s A 143/4. i B 168/7.

102 Flores distinctionum 1394/169. istovetno je s A 140/6 i B 166/1.

103 Liber de passionibus sanctorum in magno volumine 1394/177. istovetan je s pasionalom MR 164, koji se spominje u inventaru B 162. in margine.

104 Liber pastoralis 1394/180. istovetan je s Liber archidiaconus dictus A 138/1. i B 164/1.

105 Liber Institucionum 1394/181. istovetan je s B 172/1.

106 Liber de laudibus beate virginis 1394/182. Istovetan je s B 173/5.

107 Liber Istorie Romane 1394/184. istovetan je s A 140/9., B 166/4. i MR 59. Na prvim folijima nabrajaju se najprije rimski carevi i rimski pape do Grgura IX. (fol. 3—4v). Tada dolazi fol. 5. kronotaksa ducum beneventanorum, fol. 6. popis opatica i opata u samostanu sv. Sofije do Mateja I. i fol. 6v. beneventanska kronika u vezi sa samostanom sv. Sofije počevši od 780. do 1.156. g. Budući da je kod Grgura IX. spomenuto samo njegovo ime i nije zabilježen ni jedan njegov čin niti godina smrti, moramo pretpostaviti, da je MR 59. pisan brzo iza izbora Grgura IX. (1227—1241).

108 Liber questionum 1394/192. istovetan je s liber questionum A 142/10, B 168/3. i MR 146 u Metropolitani. Isp. Charles Balić: Les anciens manuscrits de la Bibliothèque metropolitaine de Zagreb, Studia Medioevalia R. J. Martin O. P., Bruges 1948. 444—457.; D. Kniewald: Vjerodostojnost latinskih izvora o bosanskim krstjanima, Zagreb 1949. 71—129.

109 Isp. A 143/10. i B 169/3.

110 Isp. B 172/1.

111 Ovaj »treći« antifonarij pretpostavlja druga dva, koja se ne spominju u inventaru 1394., valjda zato, jer su bila u koru. Antifonarij 1394/205. istovetan je s antifonarijem A 131/1. i B 154/1.

112 Isp. A 131/2. i B 154/2.

113 Isp. A 131/6. i B 155/2.

114 Isp. A 131/7. i B 155/3.

115 Isp. A 131/8. i B 155/4.

116 Istovetan s antifonarijem A 131/5. i B 155/1.

117 Misal 1394/214. istovetan je s misalom A 133/10. i B 157/8.

118 Isp. A 135/1. i 2. i B 160/1. i 3.

119 Isp. A 135/3. i B 160/4.

120 Istovetan sa sakramentarijem sv. Margarete iz 11. st. MR 126, što ga spominje A 134/8. i B 158/6. Isp. Dr. D. Kniewald: A Hahóti-Kodex, Magyar Könyvszemle, Budapest 1938.; Sakramentarij sv. Margarete 11. st., Serta Hoffileriana, Zagreb 1941.; Das Sanctorale des ältesten ungarischen Sakramentars, Jahrbuch für Liturgiewissenschaft, Münster 1941. 1—21.; Croatia Sacra XIX. 1940. 26—30.

121 Istovetan s pontifikalnim obrednikom đurskog biskupa Hartwirga MR 165, što ga spominje A 133/7. i B 157/5. kao »missale antiquissimum«. Isp. Dr. D. Kniewald: A Hartwich Györi Püspök Agenda, Magyar Könyvszemle, Budapest 1941.; Croatia Sacra XIX. 1940. 7—12.

0,70

Štamparski zavod »Ognjen Prica«, Zagreb